

VATAN YAYINLARI:

No: 1

H a f t a n ı n sekizinci günü

Yazarı:

MAREK HLASKO

Çeviren:

MUZAFFER AŞKIN

1963

— Hayırlı
Dedi Agılyeğe. Sonra elini delikanlının elinden sertçe çekti ve
eteklerini dışlarının etrafında sımsıkı toparladı.

— Şimdi olmaz.

Delikanlı:

— Sen bilirsün.

Diye cevap verdi. Kızın yanında çayıra uzandı, Vusûl'ün öbür kıyı
sını seyre daldı. Nehrin ortasında üç tane kocaman mavunayı arkasına
yedeklemiş ağır ağır çeken küçük römorkörün hali bir hayli komik gö-
rülüyordu. Akşam oluyor, soğuk hava silt gibi koyulaşıyordu. Ağaçlar
kararmıştı. Delikanlı Agılyeğe'nin elini alınında hissedinceye kadar hiç
kıpırdamadan böyle yatı.

Genç kız sıkın bir sesle konuşmaya başladı:

— Pletrek, böyle alaisole olup bitivermesini istemiyorum onun, Se-
ni sevmedim, aldırış etmedim belki, ama birileri üstüne gelebilir.
Benim için bu kadar önemli bir hadiseyi başkalarının berbed etmesini
istemem. Anlamalısun beni. Berbed olmaktan korunmanız gereken bir
şey varsa, o da bu.

Delikanlı dışseklerine dayanarak omuzlarını yerdan kaldırdı ve yü-
zünü genç kıza yaklaştırdı. Genç kız gözlerini kapattı. Delikanlı'nın bir
pocuktaki kadar masum çehresinde ezapla dolu bir buruşma oldu:

— Agılyeğe, bunun için yalvarmanın ne korkunç bir şey olduğunu
biliyor musun? Beklemenin ne demek olduğunu anlayabiliyor musun?

— Ben de bekliyorum.

Delikanlı genç kızın elini yakaladı. Gözleri şimdi onunklere daha çok
yaklaşmıştı. Keranlık dolu gözlerdi bunlar ve sabit bir ifade taşıyorlar-
dı.

— Ne kadar beklিয়েছে? Cehennem azabından da beter bu? Genç kız gülelerini başka tarafa çevirerek cevap verdi:

— Beklememiz lazım.

Ruhnokör eliler arasında kaybolmuştu.

— Belki küçük bir apartman kahu buluruz. Yaşın başka yere de gidilir. Bu işin pis bir odada, yahut bir park sırtta üzerinde olmasını istemeyin, değil mi?

— Hayır.

İkisi de susular. Başlarının üzerinde gökyüzü alın rengini bütünlemektedir; nehir de alın rengindedir. Çimenler üzerinde oğ damlaları bellirmiştir. Agniyeşka delikanlının deri ceketi üzerinde oturmasına rağmen titriyordu. Nibirin karşı kıyası artık görünmez olmuştu.

— Agniyeşka birdenbire:

— Yaşın söyledim sana!

— Dedil. Delikanlı onun bu cümleleri söylerken sesinde bir kızgınlık gördü. Delikanlı Agniyeşka devam etti:

— Ben de artık bekliyorum. Nasıl bir yer olursa olsun. Ama hiç değilse dört duvarı olan bir oda bulmaya çalış. Şöyle veya böyle bir yer, önemli yok. Ama burada, herkesin içinde olmaz. Anlıyorsun mu?

— Evet.

Diye tınladı delikanlı. Genç kızın elini tuttu, bir kabuk gibi birtürlü kapamış, buz gibi bir eldi bu. Derin bir nefes aldı:

— Haydi gidelim. Hava karardı.

Kalktılar. Ağacığın içinde hiç konuşmadan yürüterek parktan çıktılar. Ancak tramvay yoluna gelince delikanlı:

— Roman'la konuşacağım. Onun bir odası var. Kendisi bir gece için başka bir yere gitmiş.

— Dedil. Agniyeşka düşünmeye başlamıştı:

— Roman'la konuşacağım. Ona neler diyeceğimi biliyorum. Beni sevdiğini, benim de seni sevdiğimi söyleyecek değışin tabii. Sadece şöyle diyecektim: «Roman, bir kız tavladım, o kız için bir yere ihtiyacım var. Odamı bir gece için bana verseydi.» O da şöyle cevap verecek: «Olur her halde. Nasıl barı, güzel bir parça mı?» Sen kaşını gözünü oynatacakmı: «Bilimem, şöyle böyle işte. Bu meselede insanın aklı nasıl bir parça görerse öyle.» diyeceksin. Sonra dıruldu pek az kadın tanıdığı, onlar hakkında da hiç bir şey bilmediğin halde, beraberce kadınlar üzerine bir iki cırtın ist daha edeceksin.

Tramvayda sadece bir iki yolcu vardı: İki ihtiyar kadın, sanki yüzün bir aksen, iki de çocuk. Tramvay hızla giderken, pencereleri ışık evirir gibi bir ses gibi ters yöne kayıyorlardı. Agniyeşka gülmüşü ve delikanlıya sokuldu:

— Pekala Pietrek, Roman'la konuş.

— Eğin günlerden ne? Perşembe mi?

— Evet, Perşembe.

— Cumanıtesi gecesi başka bir yere gitmesini söyleyeceğim. Başım uzatarak dudaklarının geniş kızın kulağına dokundurdu:

— Şimdi hoşca kal Agniyeşka.

Tramvay durdu Pietrek. Agniyeşka'nın elini ezer gibi sıktı ve atıştı.

Agniyeşka arkaamdan onun seyrederdi: Bir tınlık dalı ince ve kıvrak bir delikanlı. Başın önüne eğmiş yürüyor. Genç kız: «Neden böyle kamburunu çıkarak yürür acaba?» diye düşünür. Çalınmış, Roman'la konuşacak mı acaba? Bir anda delikanlı ağzını kalabalık içinde kayboluvermişti. Gökyüzünde ilk yıldızlar görünmeye başlıyordu; sadece Büyük Ayı gökyüzünün tam ortasında bütün heybetiyle parlıyordu.

Konduktör seslendi:

— Tergova Caddesi.

Agniyeşka ceketinin yakasını kaldırdı: İlk bir yağmur başlamıştı. İnce kıvraklı iki adam önünde yürüyor. Birisi kiltrederek diğerine şöyle diyor:

— Yine yağmur yağıyor. Çoktan bir böyle pis bir Mayıs ayı geçirmemiştir. Bir kız yanına alıp çalınlar arasına bile götürmezsin.

— Kimi mesele?

— Mesela kaynansım. Cebimde paran var mı?

— Su kız götürmek ister miydin?

— Niye götürmüyün. Ama o bizim gibilere yüz vermez.

— Bir kere sorulmuş, ne dersin?

— Ve bahirdi:

— Hay, dur da beraber gidelim...

Agniyeşka onları arkada bırakarak Erzevaka Sokakına saptı. Sarhoşlar sokak lambalarının sayısız aydınlatığı karanlık sokakta sallansa sallansa yürüyorlardı. Bir taneisi Gemeliler meyhanesinden bir tekneye le dışarı itelendi ve yıldı koyun yere kapandı: Biraz sonra şapkasıyla çantası da uğarak arkasından gelmişti. Küçük gruplar kapı önlerinde avare avare doluyor, ama tek kelime olsun konuşuyorlardı. Bir operatörden kalın bir sesin verdiği haber duyuldu: «Bugünkü striat konuşuldu. Polonya takımı yenilgiyle sona erdi. Birinciliği Romanyalı Dunit-reku kazandı.» Pasajyerinden çürük seze kokusu gelmekteydi. Birisi ince bir tenor sesıyla garbi söylüyordu Genç delikanlılardan biri Agniyeşka'nın yüzüne baktı ve bir isik aldı. Öbürü murıdandı: «Hay Al-ihtim, gunun fikir fikir yürütüğüne bak.» Kediler Agniyeşka'nın ayaklarına doluyorlardı. Yıldızlar sıste görünmez oldular. Sarhoşun birisi genç kızın kulağına keder sokuldu: «Bizim moruk bu gece erde yok. Odam güzeldir. Sana naylonlar da verdim. Ne dersin? Doğu istasyo-

nunda lokomotifler gidip geliyor, Agniyeşka ise ruhsatlı hasarı diğerlerine göçükle yapıyordu. Yarımdan gelip geçmelerin süratleri her işinde, güleleri parlıyordu.

Agniyeşka kendi kendine sordu:

— Onunla konuş, Roman'la ne kadar kablice o kadar gabuk konuş.

- II -

Eve gelince babası sordu:

— Neredeydi Agniyeşka?

Pencerenin önünde duruyor, perdemin aralığında sokağa bakıyor. Bu böyle saatlerce durur ve sokakta olup bitenleri seyrederek. Kısa boylu, kabak kafalı olduğundan daha yaşlı görünür bir adamdı. Yüzünde bir hastalık insan itidese, soluk gözleri vardı. Bir kooperatif birliğinde müfettişti. Kendisinde bir canlılık hissettiği anlar, sadece bir yolsuzluğu meydana çıkardığı zamanlardı.

Agniyeşka cevap verdi:

— Bir gezintiye gittim.

Yağmurduğunu çıkardı ve hıçle astı. Sonra geri döndü:

— Grzegorz'u görmüye gelen oldu mu?

Babası parmaklarıyla pencereyi tıkırdatmaya devam ederek cevap verdi:

— Hayır.

Annesi yatığı yerdən alayca bir sesle sordu:

— Sadece bir gezinti yapmağa gittiğine inanıyor musun?

Çirkin, huysuz alırlı ve kalbi zayıf bir kadındı. Başını bir yatağa vurdu mu, günlerce yatarlı. Tekrar sordu:

— İnanıyor musun onun lafına. Herifin biriyile aşittelik etmekten gelmiyorsa gözüm kör olsun. .... ..

Şiş, soluk cehreşli Agniyeşka'ya çevirdi:

— Nasıl olsa balanı bulacaksınız. Ama ben evde bir pıç istemem.

Agniyeşka cevap verdi:

— Sen beni dokurken, doğmak istiyor muyum, istemiyor muyum

diye sordun mu bana?

Gece lambasını yaktı, bir kaç kitap aldı ayaklarını altına çekerek köşedeki yatağına oturdu, çenesini ayvancunun içine aldı:

— Ben çalışacağım.

Annesi yatağında bir zavalılık hadesıyla sığındı:

— Çalıp, çalıp Grzegorz da çalıp, ama ne oldu sonunda? Eğer ak-

şam başına toplamazsan, senin sonun da odur.

— Ben yaşamı başımı almış sayılırım artık.

— Ama hala ben besliyorum seni.

Annemin sesi bu defa ağlamaktıydı. Kocasını düşünüyordu. O tek-

rarlıydı.

— Ben besliyorum seni, beni Başkası değil.

Ağlıyeşka cevap verdi:

— Pıhtıdığın yemeklere bir kere bak da, ondan sonra şöyle bunu.

Babası kızını susturmak istedi:

— Ağlıyeşka Ağlıyeşka...

— Ama özsüz, ruhsuz bir sestir bu. Böyle sert ve azarlayıcı olmak iste-

diğel zaman da sadece gülmüş oluyordun. Ellerini oğluyordun ve kızına

ayrılıyınca gözlerle bakarak devam etti:

— Ne diğün cevaplar veriyorsun anneme öyle? Seni dünyaya geti-

ren insan odur.

— Bunun için ona teşekkür etmemi gerektirecek kadar güzel mi bu-

luyorsun dünyayı?

Ağlıyeşka bu cevabı da yapılmıştıktan sonra ölümlüdeki kitapları kit-

abıye yerip bırakarak kalktı. Fencereye doğru yürüdü ve babasının ya-

şında durdu:

— Ne olurdu böyle sarhoşlar olmasa, böyle sokaklar olmasa, böyle...

Annem yine şifirli şifirli müdahale etti:

— Evet, böyle ne?

— Ne olacak böyle sizin gibi insanlar olmasaydı.

Sonra babasına döndü:

— Zavadaki geldi mi?

Babası sırtını kamburlaştırıp gözlerini Ağlıyeşka'ya dikerek cevap

verdi:

— Hayır. Eşe çok geç geldiğini biliyorsun sen de.

— Ben onun odasında çalışacağım.

Bunu söylerken Ağlıyeşka eğilip yerdan kitapları almış kopye

doğru yürünmüşü. Dışarı çıkıncadan önce durdu ve yavaş yavaş şöyle de-

di:

— Affedersin anne. Bazan dilime hakim olamıyorum, sonra da üzli-

liyorum.

Annem homurtulu bir sesle cevap verdi:

— Kendine biraz dikkat etsen iyi olur. Hangi ayıkla sirtmeye gi-

liyorsun yine?

Sonra seccinin tonunu biraz daha yülkelererek, biraz daha sertleş-

rek devam etti:

— Ama bileceksin ki benim burda bir çocuk yuvası açmaya hiç niye-

tim yok... Allahın, Allahın, bunların böyle olacağı kimin aklına geli-

di?

Ağlıyeşka hiç sesini çıkarmadan annesine baktı, sonra yürüyüp

gitti. Odaya gitti ve işi yaptı. Bunun için ve dermadığını bir yerdi.

Ödantı büyük bir kısmını yataklar dolduruyordu. Bu yataklardan biri

kardeş Grzegorz'un, öbürü de Zavadaki'ndi. 1945 tembet yanlarında

kalan ve hala kendisine ait bir eve sahip olmasaydı bakılan bir işiydi

Zavadaki.

Ağlıyeşka masaya oturdu. Kitaplarını önüne yaydı. Bir gayret sar-

federek yarın sırayı okumuştu ki, babası içeri girdi. Odanın ortasında

durdu, hafifçe öksürerek boğazını temizledi; vücutunun ağrıdığı bir

ayrılığın öbürüne kaydırarak duruyordu. Ağlıyeşka sual soran göz-

lerle ona baktı.

— Ağlıyeşka, neyin var senin?

— Ne demek istiyorsun?

— Annem bir şeyler söylüyordu demin? Neydi demek istediği?

— Gayet güzel. Bir sokak ortospusuyum ben. Böyle dediğini de git

sinime söyle. Tanımın mı? Yeter mi bu kadari?

Babası yalvarı gibi bir sesle:

— Ağlıyeşka... Ağlıyeşka... Grzegorz'un başına kötü bir iş gelecek

diye korkuyorum. Neden birbirimizi anlamıyoruz?

— Birbirimizi mükemmel anlıyoruz. Zavalı kadın hasta, ev kit-

abı, senin keşane sen. Haydi şimdi oturma odasına git, yoksa annem

benimle korkunç planlar kuruyorsa sana gelecek.

Babası oturdu. Ellerini dizleri üzerine kavuşturdu, düşünmeye dal-

dı. Sonra tekrar başını kaldırdı:

— Ben iddialıyım artık. Zaman zaman kendimde deşeyli bir

örgeçlilik hissediyorum. Annemiz hep hasta, Grzegorz işiyor, senin de

çok garip bir halin var...

Kızına yumuşak bir gülümsemeyle baktı:

— Bu halinizle nasıl geçilip gideceksiniz anlıyorum. Size her-

hangi bir şekilde yardımım dokunabilir mi benim?

— Kimseyle kimseye yardımım dokunamaz.

Ağlıyeşka uzun saçlarını arkaya itti ve bir müddet hiç konuşmadı.

Sonra gözünü kendisine bakmakta olan babasına ilişti:

— Hepimiz kendi kendimize yardım etmeli, herbirimiz kendi baş-

ına güvenine bakmalı. Başka bir şeyliyeceğin var mıydı baba?

— Öntümüzdeki Pazar balığa çıkacağım. Biraz dinlenmek istiyorum.

ama burada düşünmemeye imkân yok. Takımları hazırladım zaten. Pazara da daha çok vakti var.

— Üç gün... Kadar çok sevilmez.

Bebesi gülmüştü:

— Üç gün. Allahım, üç tane gün. Üç gün içerisinde o kadar çok şeyler olacaktır ki Urzun çok uzun bir zamanı.

— Gültün bir ömre nispetle üç gün nedir ki?

— Çok şeydir. Bazan insan üç günde herşeyini kaybedebilir.

— Hiç sanmıyorum ama düşünmeğe değer. Sen şimdiki benin dediğini dinle. Je sunemin yanına git.

Bebesi kalktı Dikkatle kızına bakarak sordu:

— Nereden bulmuş çiksan acaba? Piyasadan mı, Wolomlur'dan mı?

— Wolomlur'dan tabii.

— Ben de öyle yapacağım galiba. Tepekçiler.

Yürüdü ve gitti. Odanın havası çok ağırlandı. Agniyeşka pencereyi açtı. Yağmurun sonu. Hava bir çocuk nefesi kadar temizleşmişti. Sokak henüz uykuya dalınmıştı. Herkesin hemne bitkin pencereler açık ve hepsinden bir operatörün boğuk sesi geliyordu: «Halatı bir gurur duyarak önüne belirtmek gerekir ki, sonuçları bakımından son derece sararık ve geçitli sepukçılara yol açan gabuları pullaşırına sırasında safesi kazanmış bulunuyorsunuz. Şimdi bu köhne alıkanlığın köklerini kurutmak zorundayız. Yürüncü Kongremin direktifleri...»

Agniyeşka elleriyle yüzünü kapıyarak düşünmeye dalın: «Ünütmek, herşeyi unutmak köhli olsaydı. Huzur. Biraz huzur ve sükun. Başka hiç bir şey. Ne Pietrek ne bebe, ne Gregoriz. Sadece huzur ve sükun.» Başka yerlerde ne ulursa olsun, ama benim bulunduğum yerde, sadece huzur ve sükun olsun. Bu kadar, evet, hepeli bu kadar.»

Başını kaldırdı ve tekrar sokanın karşı tarafına bakmaya başladı. İkinci katın penceresinde, duvaklarını kenkik bir şekilde büküp, fanilisi bur edamı traş oluyordu. Bir traktör korkmuş güdümler çıkarak sokaktan geçti. Odaya birtümlü girdiği duyunca Agniyeşka başını çevirdi. Gelen Zavadski idi, otuz yaşlarında görünme, mavi gözlük bir adam. Mavi gözlüğünün üst diğmeleri açık olduğu için gözlük maydanıydı. Kallı ve kuvvetli bir boynunu vardı.

— Akşamın hazırız olmanı.

«Dedi», ekotini çıkartıp bir takımının arkasına geçti. Bir leğene su doldurdu günleğinin kollarını sıvadı. Büküklerinin derisi iyice camerleşmişti. Agniyeşka sordu:

— Diğer mi çıkacaksan?

Zavadski neşeli bir tavırla cevap verdi:

— Raşka yapacak bir şey yok. Böyle güzel bir gecede evde oturmak can sıkır. Sen çıkıyor musun?

— Benim gelmem lazım. Senle odam da bunun için yapıldı. Anemle babamın kavgaları bitmiyor ki.

Zavadski sırtıyordu:

— Başka ne yapacaklar? Ya? O yaştaki insanların hepeli ya kavgaları, ya da kınar oynar.

Yüzündeki hırsıyla o kadar sert bir şekilde ovaladı ki, cildi yeşil kırmızı olmak rengini aldı.

— Onlara bir deste katmalı al, o zaman karam dillerinin işle.

Agniyeşka onun bir an önce çıkıp gitmesini istiyordu.

— Nereye gideceksin?

— Arkadığın evine. Motor üzerindeki cihazlarına bilsençiş.

— Hab, sığın şu motosiklet motoru, değil mi? Bir gün onun üzerine bindiğini göreceğ miyim acaba?

Zavadski biraz şüpheli bir tavırla:

— Debriyahı değiştirmem lazım, dedi.

Havayı kırılıp aitti, yatağın üzerine oturdu ve ayakta durdu. «Güçlü. Bir müddet pabuç bağlamayla uğreydi, sonra başını kaldırdı.

— Debriyah yerine yerleştiriyim, Pazar günü nişanımı görmüye gideceğim.

Agniyeşka pencere kenarına oturup ağzıyla sarıktığı becaıklarını salıyordu:

— Haydi camın sen de. Üç haftadır aynı şeyi söylüyorsun. Merak ediyorum, nişanını görüncü ne yapacaksın.

— Dinle Agniyeşka, mektupları yazdıkları doğrultusunda, kus beni aldatıyor. Sahiden böyle ise, suratını öyle bir dağıtacağım ki, hiç bir hasta-hane temir edemeyecek.

— Soursa?

— Sourasını bilmem.

— Onu seviyor musun?

— Zannettiginden daha fazla.

— Öyleyse ne diye böyle aptalca bir şey yapacaksın?

— Ne diye ulursa olsun.

— Pekiyi onu sevmeesen ne yapırdın?

— Daha kolay ne var? Onunla yaşamaya devam ederdim.

— Pekiyi suratını dağıtmakla ne kazanacaksın?

— Çok şey.

Agniyeşka onun sükuti ve başını pençerelemeden dışarı çıkardı. Bir maşanın antresinde birileri boğuşuyordu. İçlerinden biri bağırdu: «Gizli polisler kimin kardedesi varmış gösteririm sana!» Gökyüzü Agniyeşka'ya kıl taraftan bakıyordu: Hem yukarıdan, hem de sokaktaki göçüklere vuran akışten. Yüzdeleri küçülmüş ve soluk görünüyordu. Agniyeşka birden irkildi: Zavadski kolunu tutmuştu. Yüzünü çevirip ona baktı:

duvaklarının keskin çizgisini ve alınındaki kırışıklığı ilk defa farketti yordun Zawadski konuşmağa başladı:

— Duhle... Siz kadınlar tıpatıp birbirinize benzersiniz, onun için de alında sizinle konuşmamın da bir faydası yoktur. Ama tek bir şey söyliyeydim sana: erkekler sadece kendilerinin mah olacak bir şey senin gibi bir kız olmasa, hiç değışse gururunu korumak ister. Ya da manlarla gözüp torduğunu haber veriyorlardı Kampita bütunan hepimi- zsin o kadar canı sıkılmıştı ki, herkes oğlanı merhametsizce işleyip duruyordu. «Boş ver Mietek» diyordular, «Bu kadar ciddiye alma işi. Evlene düşünün onunla evlenince yatağının baş ucuna Grünwald Savası diye bir levha asarsın. Ona her bakışında «biz de Grünwald'de önlere» anasını bellemişti» diye düşünür, rahatsız duyarsın.

Oğlan sıkıntısından neredeyse çıldırıyordu. Nihayet «kötük etme- yin, ona dersini veririm ben» dedi. Ertesi gün de basını alıp gitti. Bir ay, gözleriniz yollarında onu bekleddik. Dönüp geldi Hesselbin gördüm, de- ğişir kere asarık gidip gelmişti. Düşün, işini de bir kırık şeyeyle gör- mülüştü. Hiç şüphesiz bir deliydi o, ama ömründe onun kadar sevdiğim insan olmadı.

Agniyevski'nin yanından uzaklaşıp dolaptan bir ceket çıkardı ve giy- di. Agnivyevka sordu:

— Sonra ne oldu?

— Çocuğa mı?

Zawadski'nin tebesürünü pek tatlı değildi:

— Evet.

— Sev... Yapıştı tana pek sevkinde varamadık. Ne de olsa bir alim bile geçirdi. Onunla tanıştım. Kızı. Adını oynatmış gibi görünüyordu. Kampita dolayıp boyuna: «doyurdum onu, başka bir şey aramıyacak ar- tık» diyordu. Sonunda bir filetle kendi boyununu kesti. İyi geceler Ag- niyevka Örgözörz nerede?

— Bilmem. Herhalde bir yerde içiyorudur.

— Evet, halis bekliyor.

— Bu da güzel bir şey. İyi geceler.

Odadan çıktı. ayak seslerinden merdivenleri ikişer, üçer basarak atlayarak indiği anlaşılıyordu. Sokaktaki kavgaya sona ermekteydi. Bogu- gan sornhoşlar şimdi birbirinin boynuna sarılmışlardı Genç sevil birisi- pektek pektek: «Ne diye böyle şeyler yaparsın Witke'ts diyordu. Bir- küçünlüştü arzaya girdi: «Hayat böyledir işte. Neyse, her şey halledildi ya.» Sonra demin kavgaya edenleri kollarından tutup kendine doğru çektir:

— Sizleri tanıtırıyım çocuklar: askerlik arkadaşım... Maktop ar- kadaşım...

Sonra Ucd de kolkola girip sokaktaki güççüklere düşen yılmaları çılgınyerek uzaklaştılar. Agnivyevka pencereyi kapadı ve masaya oturdu. Babası odaya girdi. Alaca bulaca renkte bir etolise giymiş, boynu- na da altınını atmıştı:

— Örgözörz'ü aramağa gidiyorum. Annen şimdir nöbetleri geçiriyor.

— Nerede arıyacaksınız?

Agnivyevka babasına doğru yürüdü. Ondan daha uzun boyluydu, da- na da güçlü kuvvetli görünüyordu. Bir müddet ona baktı, sonra sanki pırlı pırlı parlayan alevin tizerini bir el gelip kapamış gibi berrak gözleri dönüklaştı:

— Bir meyhanede yaklaşıp kolundan sıkıklemeği mi tasarlıyo- runuz, cevap verdi:

— Evet.

Akınlı ve kararlı görünüyordu:

— Meyhanede kolundan yaklaşıp dışarı sürükleyeceğim ve öyle bir ağının peşime vereceğim ki, bir daha kolay kolay meyhaneye solum atılmak istemiyecem.

Annem çatışık ve kısık bir sesle içerden bağladı:

— Stefan Gidiyor musunuz?

— Evet şekerim gidiyorum.

Şapkasını başına yerleştirdi ve kapıya doğru bir adım attı. Agni- vyevka daha önce davranarak kapıyı kapadı.

— Bir dakka dur!

Sonra babasını omuzundan tutup bir lakemleyle oturttu ve şapkasını aldı.

— Kolay oluncak bu iş. Kendisiyle konuşmamın da bir faydası yok. Yarın yine içecek. Canını sıkma çocuğum...

— Niçin?

— Şimdi yapayalnız da ondan

— Neden?

— Çünkü başık.

— Fakat anası, babası, evi kırkardaşı var.

— Sıkıntı ve azaplan başka bir şeyi yok.

— Ne gibi?

— Bu sadece onu ilgilendirir, biz değil.

— Yaas! Demek benim oğlum meyhanenin yolunu şimdirtirken, ben evde oturup sessiz sedasız bekliyeceğim, öyle mi?

Kalktı ve elini şapkasına uzattı.

— Allah kahretsin onu! Gebermek yahşama bile olsa, yakalayıp eve getireceğimi!

— Eve mi? Eve. Annemin homurdanmaktan başka bir şey yapmadığı, senin de oturup on beş yıl önceki masasına kaç şeye votka alabileceğini hesaplamaktan başka bir şey düşünmediğin bu eve! (Çocuğuna kenetlenmiş gibi tek bir kadeh bulamadığı eve! Bugüne kadar enası ile babasını yitirmiş kimse kaç seveyi can sıkıntısı içinde nasıl geçirdiklerinin farkına bile varmadılar. Evi Ounun gitmek istediği ev mi?)

Babam susuyordu. Basım altına eğmiş, hiç kıpırdanmadan oturuyordu. Avuçlarını dizlerinin üstünde birbirine geçirmiş, o kadar sık sık kenetlenmişti ki, elleri bir olinun elleri gibi bembeyaz olmuştu. Bir an düşündükte -çürü:

— Benim elimden ne gelir?

Diye cevap verdi. Elini şapkasına uyarlı, sonra geri çekti.

— Ne gelir benim elimden? Sizin için kabul olan her şeyi yapmak isterim.

— Hiç rahmet etme. Pazar günü buluşma gideceksin Grzegorz'u almaya da ben gidiyorum.

Babasının elinden şapkası aldı ve hane çıktı. Yağmurununun giydi, emahları cebine yerleştirdi. Babamı yalvarıyordu:

— Ne olur gabuk gel!... Allahım, keşke bugün Pazar olsaydı...
— Eğer kız Grzegorz'u aramaya gellersen, onun için bir not bırakmanı söyle.

— Agniyeşka, kız bir gün gelecek mi acaba?
Agniyeşka basamakta durdu, bir an düşündü ve cevap verdi:

— Hayır.

Yürüdü ve sokaka çıktı. Gökyüzü adamakıllı kararıştı. Şehir uykuya dalıyordu.

Kapıcı Agniyeşka'ya gülümseyerek cevap verdi:

— Evet, burada.

On dışları arasındaki büyük aralık, yüzünü bir canavara benzettim.

— Amerikan barda oturuyor. Oraya kadar nasıl gideceksin? Bu gece çok kalabalık. Masaların arasından geçmek zor...

Kapıcı bunları söylerken, bir taraftan da yeni gelen müşterilere doğru ilerledi. Meyhanenin içi karanlık ve tüküm tüküm doluydu. Agniyeşka çok tavanda yıldız biçimindeki ampullerden ışık sıırıyordu. Agniyeşka dans pistinin yanına durmak zorunda kaldı: Küçük, piletli dolduran çiftler birbirlerinin ayaklarına basıyor, durmadan öksürüyorlardı. Kadınlar hep aynı şekilde, aynı ucuza esansı sürüyorlardı. Başları eğilmiş omuzlarını dayalıydı. Tavanda sigara dumanından bir bulut dalgalanıyordu, kıvrak saçlı bir partiçi ağlamaklı bir sesle ayrıştı. Neredeyse parlı söylüyordu. Garsonlardan biri Agniyeşka'nın kulağı dibinde söylendi: diktten keşare çekti, yol üstünde duruyorsunuz. Neredeyse burun buruna geldilerdi. Genç, yakışıklı, saçları bilyantini bir adamdı. Agniyeşka çekilirken onun nefesindeki alkol kokusunu hissetti. İrti çüseli, dolgun yanaklı saksofoncu, Amerikan solistlerini taklid ediyordu. Dansettiği eşine sınıklı sarıdan sarıya bir kadın isterik kablakına içindaki çiftler yerlerine doğru yürümlüye başladılar. Pisten ortasında sellenen bir sarıya başladı:

— Devam! Devam!

İki kadın kendisini tutup masaya çektiler. Müsafirler sınırlarını daldı tert sildi ve şifelerini bıraktılar.

Agnıyeşka Amerikan bora doğru ilerledi. İlerisi korkunç şekilde ka-
labalıktı. Müşteriler bağırıp çağırıyor, öpüyor ve el sıkıyorlardı. Ban-
konun arkasında beyaz önlüklü iki barmen duruyordu. Bir tanesi kısa
boydu, ince ve neşeli, öbürü uzun, tombul ve duygun çehreliydi. Bu iklin-
ciyi bardakları müşterilere büyük bir ciddiyetle uzatıyor, içini bir opera-
tör sükmeli ve itnasıyla görüyordu.

Nihayet Agnıyeşka kârdeşinin yanına yaklaşıldı. Grzegorz benko-
nun öbür ucunda oturuyor. İki kimseyle konuşmuyor, dalgın gözlerle
karnada bir noktaya bakıyor. İki kârdeş arasında, gelişecek bir ben-
zerlik vardı. Kırkardış gibi o da uzun boydu, saçlarının rengi siyahla
kahverengi arası, gözlerinin ise havaya göre açık mavimsi koyu yeşile
kadar çeşitli renklerle bürünen bir halli vardı. Başını eline dayamıştı. Ag-
nıyeşka dokununca irkildi.

— Geldi mi?

— Diye sordu Agnıyeşka başını salladı:

— Hayır... İzmekten çalınacakmış Grzegorz.

Grzegorz kırkardışine cansız bir şeye bakar gibi bomboş gözlerle
baktı.

— Belki de haklım.

— Biraz ilerde duran su bardağını çekti.

— Fakat, sana göre ne netice çıkar bundan?

— Seninle bir iki duble izmek isterim. Ama bir iki adam gibi durma
karnında. Bana içki ısmarlayacak kadar paran var mı?

— Bilmiyorum, ama ısmarlayacağım.

— Barmene fişıyla seslendi:

— Şunları doldur bakalım.

— Bardağını kaldırdı ve Agnıyeşka'nınkine dokundu. İçtiler. Yine

aynı boş gözlerle Agnıyeşka'ya baktı:

— Demek gelmedi.

— Agnıyeşka onun sarhoş olmak için içtiğini, fakat olmadığını anladı.

— Hayır. Gelmedi.

— Grzegorz gülmeseydi:

— Sen söylemeden de biliyordum gelmediğini. Allahşıkına söylese-

ne, ne diye sorup duruyorum ben de?

— Neşeli barmen sordu:

— Birer tane daha doldurayım mı?

— Çerçap beklemeden bardakları aldı ve içtiler. Orkestra yeniden çalma-
ya başladı. İçerler yerlerinden kalktı ve piste doğru yürüdüler.

— Grzegorz yine konuşmaya başladı:

— Gelmiyeceğini biliyordum. Bu geceler de çok kötü Agnıyeşka. Göz-
lerini kapıyorum ve onu görüyorum. Ellerini uzatıyor, bana bir şeyler
söylüyor; ama dediklerini istemiyorum, ya da anıyamıyorum. Emnim ki
o da erinde karanlığa bakıyor, benim onun için dua ettiğim gibi, o da

benim için dua ediyor. Ama gözlerimi açtığı zaman sadece Zava -
dekinin yatağıyla bir parça tavan görüyordum. Sonra musluğun suyu
damladığını işliyorum. Tandır ediliyor mi o Allahın belası musluğu? Uy-
kum kaçıyor, saatlerce uyanık yatıyorum. Evin üstünde bir taksit durur
durmas fırsatıyla pencereye gidiyorum. Taksiden inirecek bism evin
kapısını çalacak, bana gelecek ve bu işence biteceğini gibi geliyor.
Merdivendeki ayak seslerini duhuyorum. Yerin sabah o musluğun tandır et-
tirir mişin?

— Olur.

— Grzegorz suslu Bardakları barmene uzattı.

— Doldur şunları.

— Barmen Agnıyeşka'ya çerçap yelmez mi? diye soran gözlerle baktı.

— Agnıyeşka başını salladı.

— Doldurum, jülden.

— Barmen doldurdu ve uzaklaştı. Orkestra bir tango çalıyordu. Agnı-
yeşka Amerikân barla pist arasındaki perdeyi bir ucuından çekip arala-
dı ve dansedenleri seyretti. Hemen yanbaşında duran bir adamın şöyle
dediğini işitti:

— Başımı alıp gidiyorum şu memleketten. İnsan burada ya sarhoş,

ya da katırtan olur. Normal insanların işi yok burada. Hoşça kalın,

Parasını ödedi ve içti. Grzegorz sordu:

— Perembe mi buğandı?

— Arık Cuma'ya girdik.

— Pazara kadar, sadece Pazara kadar dayanabilsem. Sonra her şey
aynılanacak: Ya hep, ya hiç... Bana «duşunmek için bir hafta izin ver-
dedi. Demek ki ilk, ya da üç gün daha var. Pazar akşamından önce gel-
mezse, her şey bitti demektir. Sonra...

— Grzegorz başını kaldırdı, kırkardışinin gözlerinin içine baktı. Bir

imdadet sustuktan sonra şöyle dedi:

— Sonra hiç. Yine yapıyor gideceğim. En kötüsü de bu ya.

— Yirmi beş yaşında bir insan için hiç de o kadar kötü değil.

— Grzegorz ömür salktı ve kâğıtseylid bir tavarla cevap verdi:

— Neyi isbat eder bu? Hem bugün yirmi beş yaşında olan kim? ve

neye yarar? Yirmi beş yaşında olduğumu bilmek bana ne fayda verir?

— Ötümde daha uzun bir ömür olduğumu, her şeyi bundan sonra görece-

ğimi, falan filan diyecek kadar budala değişmiş sanırım. İnsanın her

duygusunu kutsalır ve bir erkeğin ömründe ikinci defa delilik etmek is-

teyreceğine, bir başka kadına daha aynı şekilde kendini verebileceğine

dair bir garanti yok. Asıl mesele de bu. «Kendini her şeyinle vermektir»

Ama aşk diyince siz gebelikten koruyucu macunlar, kapaklar ve çocuk

aldırmaları anlarsınız değil mi?

— Evet, sonra?

— Slowecki'nin piyasetinde şahıslardan birinin sorduğu bir soru ak-
luna geliyor: Ruh hiç sönmüyen bir ışın mıdır? İnsanın her iyi duy-
gusu önünde, bir tapınağın bir yıldızın önünde olduğu gibi eğilmeliyiz.
Onu korumalı, bu mesele gibi elimizde taşınmalı, küçükçük bir kırılma
haliyle geldiği zaman bile onu refleksimiz tüketinceye kadar ıtlameliyiz.
İşte Yirminci Yıla yıl dedikleri bu. Agniyeşka: İzolde kerhanede otur-
yor, Tristana da köşedeki meyhanede pesaverenlerle kafayı çekiyor. Bu-
günün insanları gövdelerinde büyük duygular yaşatmaya vakti ayırmı-
yor. Sabahları erkenden yatıklarından fırlıyor, sokaktaki bir uğrak-
yerinde bir iki lokma atıştırıp tüküm tüküm dolu otobüslere sıkıyor,
bozuk para yütürden biletiyle atıyor, evini derme çalına eşyaları
döşüyor, falan filan. Hayat, geleceğe ait hiç bir garanti vermiyor. Futu-
nacak dalın, güvenccek dağın yok. «Biraz bu kötlümserliğ, bir iki yıl son-
ra her şey yoluna girecek» diyenlerin yüzlerine tükürmeli. Ne olacak o
bir iki yıl sonra? O bir iki yıl dedikleri zaman ne vakti gelecek? Bitkin
saadet kırınları berbed olup gidiyor.

Grzegorz başıyla barmene işaret etti. Barmen sırtını dönüp gitti-
ten sonra da bir nefesle dolu bardakları boşalttı. Biraz ileride kadının
birt erlak bir sesle garkı söylüyor, adamın bir de laf atıyordu. Kadın
anlaşılmas bir şeyler murıldanarak kadeline eğildi. Saksofoncu halis
Amerikalı çarını taklide çalmakla meşguldü. Neğeli Barmen Grzegorz'a
la gözöze geldi:

— Kahve mi?

Grzegorz uysal deryandı:

— Madem kahve diyorsun, kahve olsun bakalım. Ama geyretin boşu-
na, ne kadar içsem sarhoş olamayacağım bu gece.

Agniyeşka'ya döndü:

— Kahve ister misin?

— İki kahve...

Agniyeşka oşayla «evet» dedi. Grzegorz Barmene seslendi:

Barmen: İki fincan kahveyi önlerine koydu. Grzegorz bir yudum alıp-
jadına baktıktan sonra yüzünü buruşturdu:

— Kahveler bile pisleşti.

Neğeli Barmen çaresizlikle ellerini açarak:

— Ne yaparsınız, devir icabı! Dedi ve yutuyup gitti.

— Yere batma böyle devir!

Sonra Agniyeşka'ya döndü:

— Akıma bir şey geldi.

— Evet, nedir?

— Bir gün bir şeyler yazacağım.

— Kitap mı?

— Evet, kitap.

— Aşk hakkında mı?

Grzegorz bir kahkaha attı ve gözlerinin etrafındaki çizgiler beyaz-
laftı:

— Çok canım hayır. Aşk hakkında kitap yazmak, kendi kendini gü-
hünçeltirmekten başka işe yaramaz. Hiç değilse gündüze kadar aşk hak-
kında yazımlar parlat bir palavya yığından başka bir şey değil. Hey
Allahım, aklıms ne işiği var onların? Hepsi de latas tutus şeyler. Seder-
ce Doctoyevski'nin yasadıklarında bir parça gerçek var, ama onun aklı
da, atığı bembeyaz göre bir iş değil o. Bu devire göre de değil.

Agniyeşka'ya doğru eğilip elini tutarak devam etti:

— Dine. Benimki yepyeni bir şey olacak. İki insanın hikâyesi. Or-
ları ne gerçek adlarıyla, ne de takma adlarla anlatacağz.

Haritçe sarhoştı. Konuşurken dili biraz takılıyor nefesi ekşi ekşi
kokuyordu:

— Evet, tanımayan yeni bir şey olacak. Hayatın biçimsiz dönemeçle-
rinde karışmış iki insanın hikâyesi. Bunların kim olduklarını bilmiyo-
rum henüz, ama kararımı verdim anlıyord musun? Erkek alefide, çok
alefide bir adam olmalı; belki kadın da böyle ama henüz kararımı ver-
medim... Mesela adam gece gündüz içör ve boyuna halinden şikâyet et-
der. Olamaz mı bu? Polonya'da o zamanlar içmek ve hounurdanmaktan
başka ne vardı ki? Polonya'da sarhoşların imtiyazı bir durumları vardı,
sarhoşluk yeni ve özel bir ehlak haline gelmişti. Herkes bilir ki, bir adam
içiyorsa, kendisini için için kemiren bir kurt vardır da onun için içi-
yorlar. Ama boğ ver şimdi buna, konumuzda dönülm... Evet, ya kadın?
Kırolası şeytan o nasıl bir insan olsun? Herhalde feleğin çemberinden
geçmiş, ya kalender, ya da dünyadan, yegamaktan nefret etmiş, biri ol-
malı. Yeni bir şey ortaya çıktığı zaman artık bunun beklenen değışikliğı
getireceğine inanması güç. Mesela şu adam, sarhoş olmak için çukmuş
evinden, zira kendi içinde bir şeyi tahrib etmek için acele ediyor, zati-
rap çekmekten korkuyor, ve salte. Bilmim kitapdaki kadın da her şeyden
kacıyor, çünkü doğrusunu söylemek gerekirse arkadaşları olan adam hiç de
kendisinden hayır gelecek cinsten değil. Balık gibi içör, önüne gelenle
kavga eder, kırılı bir hayat yaşamış, Ama içinde, içinin bir yerinde iyi
olan bir şey var. Eşret saatinde buraya gelip yerleşmiş, iyi olan, değerli
olan bir şey; işte ne yapıp yapıp, ne bahasına olursa olsun, bir yolunu
bulup onu bulmaya çalışıyorlar. Dünya pis bir yer, hayatı komik bir ce-
benem, ama yer altında bir yerde eriyip bembeyaz akan bir maden var.
İşte bu değerli şeyi surf içinde kudretıyla toparlamaya çalışıyorlar. Ama
her gün, her saat o yine dermadadınık oluyor yine durmuyor, her şeye
yenibegtan başlıyorlar. Kimbilir, belki de her şey sonunda iyive dhne
cek. İnsanlar işte o zaman birbirtirlerinin yardımına koşmaya başlıyacak.
Grzegorz yerinde doğruldu ve Agniyeşka'nın elini itti.

— İnsanlar, kendi küçük cehennemlerini yeter bulunayıp başkaları-

nm cehennemlerine burunlarını sokan şu aptal insanlar. Terli elleriyle o cehennemlere dokunur, tılsımlar, akli verir, yaradım teklif eder, kendileri bir kenara çekip onlara kendilerini tanıtmak için uğraşırlar. «Biliyor musun» derler, «Kadın şu, şu adamlarla yaşad.» Yahut kadını çekip «Biliyor musun» diye sorarlar, «O adam 1947 de istasyon getirdi, ver nedarı ve makulisti öldürdü.» Ve anlatırlar: «Bu kadın böyle, böyle, şu kadın şöyle, şöyle, şöyledir.» İnsanlar birbirlerinin işine karışır, insanlar yalan söyler, insanlar akıl almaz saçmalıklar ortaya atar, sonra böyle bir gün gelir ki hiç kimse neyin doğru, neyin yanlış, neyin uydurma, neyin gerçek, kimin dost, kimin domuz, kimin baş, kimin kaç olduğunu ayırt edemezler; neyin ne olduğu anlaşılmasız hale gelir ve herkes başını zıp başka tarafa elder...»

Durdu; şakakları zorkıyordu; Acıdurucu bir hali vardı, Neşeli Bar-men kendisine bir göz attı:

— Doldurayım mı?

Grzegorz başını salladı ve Barmenin doldurduğu bardağı bir dikişte içti. Agniyeşka sordu:

— Böyle mi diyyor kitap?

— Hayır o kadar basit değil. Ne de olsa insanlar birbirlerini anla-maya da çalışırlar. Ama onun nasıl gelececek bilmiyorum. Yahut da onun-bu, ama daha önce başka bir şey olmalı. Evet, evet buna şüphe yok; Fa-kat nasıl bir şey, onu bilmiyorum işte. Fakat herhalde çok bayağı bir şey, Kitabın iyi olmasına ihtiyacı yok ne diye olsun yani? Hiç kimse gerçek aşk hakkında bir kitap yazmayacak, hem korkuncu, hem de gülmeye değer. Ne bunlar, hiç kimse tam olarak acıya vurmaya cesaret edemiyor... Olacak öyleyse? Alelade, çok alelade ve bayağı bir şey bulmalı. Mesela bir hastalık. Yahut mehtep, ay ışığında deniz. Böyle bir şey bulunmalı işte. Bir kaza, bir felaket, bir otuzun un yoksun? Çiğim, evet, çiğim olabilir. Söyleyecek ve yapacak başka hiç bir şey kalmadığı zamanı, oğlundan da-ha bayağı bir şey olamaz. Ama ne biçim bir çiğim? Zehirli bir karınca-nın sırtından yahut başın üzerinden bir tuğla düşmesinden ileri gelen bir çiğim mi? Yoksa intihar mı? Kim intihar edecek ama? Kadın mı, «E-kele mi? Hayır, hayır, ezbette ve her şeye rağmen erkek intihar edecek. Zira kadınlar hayati erkeklerden daha fazla severler. Evet, buldum. Nefes almak için susuz. Alınma dökülen saçlarını geri itti. Yırtıl ter-lemiş ve şımsık, gözleri kılcımlıydı. Agniyeşka dışındığındı söyledi:

— Erkek kendi kendini öldürür. Hikâye de burada biter mi?

Grzegorz bir maddet dilindi:

— Hayır, Her şeye rağmen burada bitmez. Sadece için yarısıdır o; sonsa gelmek için daha çok var. İntihar de pek uygun değil Agniyeşka; bu hikâyede hiç bir şey başına ulaşmamalı. Daha sonra gelecekler da-ha da kötü. Edebiyatta tetiğe bağlanan sonuçlar hiç de makul sayılmaz. Kadını erkek birbirlerinden ayırılır. İşte hikâyeye böyle biter. Sonra-

dan kisti de belki akilliçe yaşar veya yaşamazlar, kim bilir?

Biz hikâyeyi işte burada bitirmeliyiz. Kadını erkek ayırır. Böylece saadet peşinde koşma sona erer ve biter. Mânâsız bir şey bu, ama insanın saadeti bulacağını diye hayatını harcayıp tüketmesi mîlâmsız ve boğuna bir gayret sayılmaz. Bana göre değil, ama Stendhal'e göre böyle.

Sonra barmane bakanlar sordu:

— Sen şöyle, bu gayreti sarfetmeye değer mi, değmez mi?

Barman cevap verdi:

— Değer.

— Bence değmez, ama aldırma, iki volka daha içtiren.

Agniyeşka söze karıştı:

— O kız seni affetmez ama

— Ne bakımdan?

— Şimdi söylediğin şeyler için.

— Nasıl olsa gelececek.

— Her şeyi yıkmak mı istiyorsun?

— Evet. Hiçbir şeyi hatırlamak istemiyorum. Bir erkeğin yaşadığı en kutsal anlarını hatırlamasını istemek çok zalimce birşey olur. Hâli-ralar birer silindirdir.

Neşeli barman mışterilere seslendi:

— Arkıp kapatıyoruz... Yarı sabaha kadar.

Grzegorz hesabı ödedi ve berberce çıktı. Buz gibi bir rüzgâr esti-yordu. Grzegorz Agniyeşka'ya doğru eğildi ve elini tuttu. Kendi eli terli ve ıslaktı.

— Kız gelececek mi dersin?

Agniyeşka'nın uykusunu gelmişti. Esniyerek cevap verdi:

— Apkılar çok geç buluyorlar.

Grzegorz gülümseye başladı:

— Başka bir pezi masah o, Agniyeşka. Ben senden pek az bulduğum, ama günü söyleyebilirim sana: Hayatta en münasip zamanda bulunan insanlara hiç rastlemedim. Zaten münasip an diye bir şey yok hayatta, olmaz da. Bütün bulgular ya çok geç yahut çok erken olur, insanla-rın ya çok tecrübesi vardır, ya da pek az, Mutluktaki bir engel bulunur or-tada. Önemli değil bu. Meyhaneden hoşlandın mı?

— Hayır. Hutun ve keder bulunan yerlerden nefret ederim. Sessiz-lik ve sıvab renkiler... Ancak bitlere yararır bunlar.

— Bir daha içmiyeceğim Agniyeşka, Galiba seni çok seviyorum. Kes-ke birazcak başka tırlı olabileseydin...

Durdular. Gökyüzü hatlice aydınlanıyordu. Kırtlı bir gökyüzü ve kır-lı bulutlar. Işıklar damlar üzerinde şafak söküyordu. Takel şiforleri es-miyorlardı. Agniyeşka:

— Seni çok severim, dedi. Ne kadar sevdiğimi bilirsin sen de,

- IV -

Yapraklar çok sıkı ve gökyüzü ile aralarında bir perde gibi geriliyorlardı. Oyle ki onlar sürüştü yatakların başlarının üzerinde kahın bir yeşillikten başka şey görüyorlardı, kışların bitişini de istemiyorlardı. İlk otların esa bir kokusu vardı, hafifçe esen rüzgâr çam kokusu taşıyordu. Arsaşa yarılarında sınıcaşlar belliriyor, mülk gürlerini onlara dikip bir müddet dikikle seyrediyor, sonra sığıyor ve insanılmaz bir şifraie dalar arasında kayboluyorlardı.

- Çocukluğuma dair hatırladığım tek şey bu.
- Bir sınıcaş mı?
- Evet. Bir eralık evimizde bir sınıcaş beslerdik. On yaşındayken bana vermişlerdi onu.
- Adını ne koymuştunuz?
- Yaşaya. İnsanlardan hiç korkmazdı. Geceleri onu koynuma alıp yatardım. Nereye gitsen peşinden koşar, yemek yerken de burununu tabağına sokardı.
- Sonra ne oldu?
- Oldu. Keşane yemezlerse sınıcaşların dişleri çok uzar. Bir gün geldi, ağızlarını hiç açamazlar. Bilkimki de öyle oldu. Hiç bir şey gelmezdi elimizden.
- Neden keşane yedirmediniz ona?
- İlgal zamanındaydı. Nereden bulacaktık keşaneyi.
- Hepsel seninden bu kadar mı?
- Ne demek hepsel bu kadar?
- Yani hatırladığın sâdece bu kadar mı?
- Bu kadarı sana yetmez mi? Her şeyi hatırlamanın ne lüzumu var?

- Onları da anlat.
- Oblr şeyleri hatırlamamayı tercih ederim.
- Çok hatıran var mı?
- Kati derecede.
- Garip.
- Garip olan nedir?
- Birbirinizin hakkında o kadar az şey biliyoruz ki.
- Az şey mi?
- Elbette çok az. Her gün başka bir insan olarak görünüyorsunuz.
- Ama hatıralarından bahselime mi sed istemiyorsun. Ne zaman geçmişten konuşmaya başlasam, susmamı istersin.
- Ama en önemlileri bunlar.
- Onları unuttumun istiyorum. Senin için yapmak istediğim ilk şey, onları sana unutturmaktır. Onları hiç hatırlama Pietrek.
- Fakat benim hatıranı öğrenmek istediğin şeyler nedir öyleyse?
- Keesel, şu anda ne düşündüğünü.
- Bu bundalaca bir şeyse?
- Olsun. Anlat sen.
- Pietrek ellerini dililerine tzerinde kenetledi. Ağılyeşka onu çene-sinden tutup başını yukarı doğru kaldırdı ve yüzüne baktı: gençlik, sefilik dolu bir veyre!
- Bu işkence ne zaman bitecek diye düşündüyorum. Pastahanelerde, parklarda, sitemalardaki bu buluşmalar...
- Gözlerini kapadı, yüzünde ağzının kenarında ızdırıp, esa dolu bir kıvrım bellirdi. Elye gütrü gibi mırıldanıyordu:
- Duvarlar Ağılyeşka. Dört duvar. Bir hafta seninle bu duvarlar arasında kalsam. Bir gün, bir gece de seninle beraber olsam yeter. Sonra ölsen de olur. Korkmuş bir şey bu: Seniz geçirdiğim her gün, bana hayatından çalınuş gibi geliyor. Şimdiye kadar kaç gün geçti böyle. Daha kaç gün geçecek, kaç tane gün hayatından çalınacak? Hiç kimse onları bize geri veremez, geçen günlerin hiç birini geri gelmez. Aramızda kalas günlerden kaç tanesini ne kadar iyi geçirebildik! Böyle daha ne kadar devam edecek bu?
- Bundan bahsetme Pietrek!
- Bisan bittin bunlara insanlık istemiyorum. Yalnız, yapayalnız, anlıyor musun? Ne kadar yalyarsak, kime beş vursak, yardım edecek birini bulamayız. Bize bir duvar verecek tek insan yok dünyada. Bekliyeceğiz, beklemek zorundayız. Hiç bir çare yok başka. Çok uzun sürecek bu bekleyiş belki de sonunda istediğimiz ele geçirecek, o zaman da bunun tadını çıkaracak güclü bulamıyacağız. Boşu boşuna harcaşyıp durduk umrumuzun bir şifre günlerini. En kötüsü de bu!
- Dört duvar bulamayan bir şifre insan var.
- Bir şifre insan var ki, hiç bir şeyleri yok. Ne çıkar bundan?

— Hayat böyle.

— Hiç sevmem bu işi. Ne anlam ver senki?

— Olabilir. Ama şimdi yaz. Bir yere gitmelisin Pietrek. Dinlemek için

— Dündüğün zaman da her şeye yeniden başlayacağım. Birbirimizi bütüreceğiz, güneş battıktan sonra da kapı önlerinde isiz bir köşe bulup kimden yardım istiyeceğiz diye sahnalara kadar düşüneceğiz, birbirimizden ayrılacağız, kavga edeceğiz, hırslarımızı birbirimizden çıkaracağız. Birbirimizi sevmeyeceğiz için değil, dört duvar bulamadığımız için düşüneceğiz birbirimizle.

Susma. Gözlerini yeşil yaprakların meydana getirildiği kubbeye dikti, sonra devam etti:

— Hepsiinden daha da kötüydü, seni seviyorum. Başkaları için bütün bunlar.

— Neler?

— Her şey ve hiç bir şey.

Kolları başının altında, sırtüstü yatıyordu. Sık yapraklar arasında kırılan güneşin batışını seyretti. Ama bu da uzun sürmedi. Ağaçlar kararına başladı ve yapraklar rengini kaybetti. Talimden: marş söyle-yerek dönen askerlerin sesi duyuluyordu: «Ve geceler çok uzundur...» Sonra gırtlıyan bir ses: «Üç... dört...» ve marş sonsuza erdi: «Yakıtın onu israf etme!» İnanmış rehirden uyku verici bir esinti geldi.

— Pietrek.

— Efendim.

— Arkadaşın o odayı verecek mi?

— Evet.

— Yarın mı?

— Evet.

— Kandıralı orada olmuyoracak değil mi?

— Yalnız ikimiz olacağız.

— Oraya benimle beraber gideceğini söylemediğin ona değil mi?

— Hayır.

— Durdu ve sordu:

— Kaç yaşındasın sen Agniyeşka?

— Senhle beraber olduğum zaman, yirmi iki. Ya sen?

— Yüz.

— Ne demek o?

— Nüfus kaydındaki tarihin önemi var mı? Düşünme yatağında bazı yerler var ki, orada geçirilen bir gün, bir yıl ya da kadar uzun sürebilir. İşte böyle bir yere kapayı atabilmekte ki.

— Hangi yıl tevkif edilmiştin sen?

— Etili ikide.

— Bir daha olmaz böyle şey. Değil mi?

— Her şey bir daha olmaydı, tekrarlamanı gerektirirdi, dünyada canlı insan kalmazdı. Hapiste iken hep seni düşünüyordum biliyor musun?

— Mokotov'da mı?

— Evet.

— Ama ben o zaman tanımıyordum ki.

— Ziyam yok Hapisten çıkarsam mutlak seni bulacağım düşünüyordum. Birbirimizden hiç ayrılmayacağımıza, bir daha araya domuzlardan doguyordum Hapishane komutanı bir albaydı. Kendisinin ağzını yokturalım dedik mi, «Bölgeviك usulü öldürüleceğiz. Sizi, ensemeze birer kurşun sıkarak...» diye bağırırdı. O zaman seni düşünürdüm.

— Ne oldu ona şimdiki?

— Tevkil etmişler. Bir gazetedede okunmuşum.

— Sevdiğim miydi?

— Sevilmiş için çok geçli.

— Hapishaneyi tıkan unuttu olamaz mı?

— Sen olmasaydın, unuttuymdım. Şimdi anlatıyorum ki sen bana kadersin, o kötü günleri unutmamak için bağışladığı bir heftiydin. Sadece sen. Ama, yine söyleyeyim, onları unutmak çok zor Agniyeşka. İnsanım hiç unutamıyacağı şeyler var... Mesela hatırlarım ki...

— Artık her şey değişecek değil mi?

— Niye hep bunu söyleyip duruyorsun?

— Söylemem gerek te ondan.

— Pekala her şey değişecek dylaysa.

— Bir yerimde olduğun zaman, bir yıl toeri kimseyi almıyalım. Karpıya bir levha asalım: «Evlade kimse yok. Bir yıl uğranmayın buraya!» diye.

— Çok hoş.

— Neden?

— Hapiste iken de benim hücreimde aynı şeyi hayal eden bir arkadaşım vardı. «Şu mülk yerden bir kere başını kurtardım mı, eve kapıyı kapayı arkadan kilitliyeceğim. Burunum bile çıkarılmayacağım dışarı. Hürriyet dedikleri şey yerli diline batmalı» derdi. Anlaşlan demir parmaklıkların arasındakilerle dışarıdakiler aynı şeylerin rüyasını görüyor.

— Birtek artık hapishane hatıralarını. Evimdeki düşün. Doğacak çocuğumu düşün. Oğlan olursa. Dosteyevski'nin küçük adamı veririz ona değil mi. Fyodor...

— Onları unutmama, eski şeyleri, bütün hayatımı unutmama, hatırlanmaya imkan yok ki. Kendileriyle konuşduğum herkesi, söylediğim her şeyi, her günü, her geceyi hatırlıyorum. Hapiste iken de hatırlıyorum.

İlerdim. Nihayet böyle bir hale geldim ki, bir yıl, beş yıl, on yıl önceki şeyleri bile ekser teker hatırlıyordum. Neler yaptım? Hiç farkında olmadığım kimseden de ne olduğumu, nasıl olduğumu öğrenemedim. O büyük faşizm ne zaman yapıldı? Arkadaşlarından biri caşım mıydı? İnanırdım bir polis hesabına mı çalışıyordu? Nasıl sızdıran insan kimdi? Genç miydi? Yaşlı mıydı? Nerde tanışmıştım onunla? Ne söylemiştim? Ne yapmıştım kendisine? Ya o ne yapmıştı? Nasıl öldü? Ne söylemiştim? Ne yapmıştım kendisine? Ya o ne yapmıştı? Nasıl öldü? Ne söylemiştim? Ne yapmıştım kendisine? Ya o ne yapmıştı? Nasıl öldü?

— Düşünme artık bunları. Başka şeylerden bahset, yarını nasıl geçireceğini düşün. İhtimden başka kimse olmayacak. Sen bana sokulacaksın, ben sana sokulacağım ve bunları düşünmeyeceksin artık. Seni düşünmekten başka her şeyi unuttun. Bir tek önemli şey olacak senin için: İhtim, şifak söktüncüye kadar sevişeceksin seninle. Öyle mi?

— Evet, Agniyeşka. Ama kimdi o adam? Bir gün öğrenebileceğim miyim?

— Öğrenemiyeceğine kendini inandırma. Çal. Öğrenmekle ne kazanacağını zaten? İhtim almam istiyorsun?

— Hayır, hayır... Sadece, bir senle bile olsa, ona bakmak istiyordum. Bir senle için yüzküne bakmak. Başka bir şey değil. Öyle sanıyorsun ki onu bir kere görsen, hayatın hakkındaki bir çok şeyleri de anlarsın. Belki de her şeyi. İşte arastıra düşündüğün tek şey bu. Bu uğurda her şeyimi veririm gibi geliyor.

— Beni de mi?

— Evet, hatıra seni de.

— O halde onu hiç bir zaman öğrenmeyecek olman hayırlı bir şey. Hadi bakalım, artık gitmeliyiz.

— Bu kadar erken mi?

— Agniyeşka.

— Evet, hatıra seni de.

— O halde onu hiç bir zaman öğrenmeyecek olman hayırlı bir şey. Hadi bakalım, artık gitmeliyiz.

— Bu kadar erken mi?

— Agniyeşka.

— Evet, hatıra seni de.

— O halde onu hiç bir zaman öğrenmeyecek olman hayırlı bir şey. Hadi bakalım, artık gitmeliyiz.

Erzeika Sokakı henüz uykuya dalmıştı. Ayın ombesiydi ve bütün savaşa girmişlerinde olduğu gibi erkekler evlerinin önünde doluyorlardı. Gömlüklerinin düğmelerini açmışlardı: göğüsleri, saçları ve yüzleri terden ıslanıyordu. Gün daha sona ermeden kurşunı gökyüzü evlerin insanlardan parlıyordu. Gün daha sona ermeden kurşunı gökyüzü evlerin insanlardan kaldırımları ve ağaçların keyfini kaçırmıştı. Bakları ayakta duruyor, bazıları oturuyorlardı; bazıları sokakın bir ucundan öbür ucuna, bir grupları ötekine, bir sokak lambasından öbürüne gidip geliyorlardı. Bazıları saçları dermadaki başlarını kırılı semin kat penceresinden çıkarılmış dışarıya seyretiliyorlardı. Hepsi sarhoştu: ya bira, ya votka, ya şifeyi kafalarına dikip ucuş paray köylerdi. İçerken nefesleri kesiliyor, içki ağzlarının kenarından yaralı ellerine, terli gömlüklerine, gevşemiş vücutlarına sızıyordu. Kızgın, yorgun bir hayvan gibi, ter, titil ve alkolden kokusu dolu nefeslerini taşıyarak sokaktan tembel tembel esiyorlardı. Bu arada kadınlar, bazıları eski emellerini giymiş, bazıları üzerlerine bir pardeyi almış, bazıları terden koltukları çızgi çızgi olmuş elbiseleriyle sağa sola gidip geliyor, bazıları erkeklerine geri dönmeleri, bazıları da biras da ha çımbuş yapmak için pehne için ısrar ediyorlardı. Erkeklerle kavga ediyorlardı. Kollarından tutup arkadaşlarından ayrılmak için çekiştiriyor, ellerinden şifeyi kurtarmaya çalışıyor, erkeklerle erkek kılıflarıyla saldıyorlardı.

Agniyeşka savaşa girmişlerinde alıştı; Cumartesi, pazarların ve tatiletlerden bir gün öncenin bu sokakta nasıl gevişmiş bilir, kışkırtıcı olarak o ocağın için girince korkuya, tatar, ağır ve tiksindirici bir korkuya yurtdü. Adımlarını sıkıştırır, üzerine gelen sarhoşları iterek

yürürdü. Bugün o sulu heriflerin arasından sınılyelle geçebileceğini ümid ediyordu.

Pietrek'e iyice sokuldu ve gözlerini kapadı. Kollarını birbirinin beline sarımsı olarak sokağa girdiler. Evi birkaç yüz adım ilerleydi. Once kaç kimsenin dikkatini çekmeden geçebileceklerini düşünmüştü. Sonra bir pınır önünden geçerken birisi Pietrek'e seslendi:

— Çulhne bak ahbab, tökezlemiyasin.

Pietrek ona doğru ahılmak için davrandı. Agniyeşka bütün kuvvetiyle kendisini geri çekti:

— Yapma! Ya'varırım sesini çıkarma!

— Bırak Agniyeşka!

— Öldürecekler seni!

Turanların Pietrek'in avucuna batırıyor, etikleri her adında tırnaklar biraz daha etin içine gömülüyordu; öyleki nihayet Pietrek'in damarlarındaki abısı hissetmeğe başladı. Bir taraftan da tsaldıyordu:

— Bir hareket yapacak olursan, benimle gitmem, anlıyor musun, gitmem!

Yürümeye devam ettiler. Birisi şö'ye dedi:

— Niye kızın canını sıkıtlar? Ben onu tanırım.

— İyi bir kız mı?

— Hiç şüphem yok.

— Bana bak kabadayı, bırak o kız.

— Kabadayı değil, kulhanbeyi demek istiyorsun. Kulhanbeyler erkekler.

— Vay yavru vay.

— Yaklaş cülm yaklaş, pek sevindirirsin beni, bir kerecik olsun yeter.

— Fey, kılıçlık hanım.

— O kadar sesime canım.

— Sahid bir geys'e'ya benziyor.

— Hiç demedin mi?

— Ben mi? Böyleleri bana yaramaz. Alçak gönüllü adamın ben.

— Gücün yetermiydi ki zaten. Patates mi verecek o kudreti sana?

— Üzümme sen Hele bir razı olsun almayı çıkarırım.

— Alın ayda mı?

— Agniyeşka tsaldadı.

— Allahbaşkına sesini çıkarma.

Berlikler yine lafalmağa devam ediyorlardı:

— Bayan yalnız mı oturuyorsun evde?

— Bir kere denerdin onu ama herif etini kızın üstünden çekmiyor

ki...

— Kızın güçlü kuvvetli yerinde Zifako, Öldürür seni. Ah! Kız sadece bir razı olsa...

— Sor bir kere, belki de edmerittir.

— Hayır diyemez zaten.

— Sorana bir kere para ister?

Bu çırkın satışına böylece devam edip giderken Agniyeşka ve Pietrek evin önüne geldiler. Avluya girer girmez Agniyeşka bütün ağırlığını vererek duvara yaslandı. Yüzü sapsarıydı. Pietrek gözlerinin içindedki kurnuç bakışı tarketti. Yükarı katlardan ıdrar ve çamaşır kokusu geliyor-du. Sokaktan öli araba geçti. Kediler birbirlerine seremed yapıyorlardı. Pietrek kaba bir sesle:

— Hiç bir şey olmadı Agniyeşka, dedi, hiç bir şey. Sadece park vardı, sadece yarın var. İstiyormusun beni?

Agniyeşka'nın elini tutmak istedi, fakat Agniyeşka sert bir salkınışla elini çekti. O susuyor, Pietrek sadece derin derin solmuşsunu işitiyordu. Yükarıdan gelen radyo sesi birden durdu. Yine sadece kedi feryatlarının bozduğu bir sessizlik oldu.

Pietrek yine aynı şeyi tekrarlıyordu:

— Hiç bir şey olmadı Agniyeşka. Yarın bu saatte beraber olacağız. Yarın tam bu saatte.

Pietrek ellerini onun başına doğru uzattı. İşte o zaman Agniyeşka bütün gücünü avucunda toplayarak Pietrek'in suratına bir yumruk indirdi. Pietrek sendeledi ve muvazenesini kaybederek yere yuvarlandı. Başını kati diye betona çarpmıştı.

— Giti! Giti buradan, gitti!

Pietrek hiç arkasına bekmadan çıkıp gitti, Agniyeşka da kogerak merdivenleri tırmandı.

Kendi oturdukları kata çıkınca Agniyeşka perdeüstünü açtı ve Abeta kendini kaybetmiş bir halde bütün vücudu titriyerek oturmuş odasına girdi. Babası amuda kalkmış elleri üzzerinde yitirdiyordu. Gömleği pantolonundan dışarı çıkmıştı. Sarfettiği gayretten yüzü şişmiş, gözlerine kan akıyormuştu. Yüzü ter içinde kalmış, derin derin soluyordu. Agniyeşka bu çirkin manzaryı görmemek için gözlerini başka tarafa çevirdi. Babasına ham acı, hem de onun bu tatsız huyundan tiksiniyordu. Adam kendisini gördüncə maharetti bir şımarına yapı ve halinden memnun bir halde kızının karşısında durdu.

— Halâ biraz kuvvetin var ne derelin ha?

— Belki de bu hayli kuvvetlisin.

— Sıs gençler vücut kuvvetinin ne mükemmel şey olduğunu pek bilmezsiniz. Bazen şu sıske gençlere bakıyorum da hallerine acıyorum.

Bugünün erkekleri karınca kadar ciliz.

Bunu söyledikten bir taraftan da dirseklerini bükerek paslarını çıkartıyordu: burunmuş çıldı altında kol adaleleri sert ve şişkin görünüyordu. Silgilerini yakıp ağaç ağşına yerleştirirdi ve sordui:

— Beni işten çıkarmazlar herhalde ne dersin?

Agniyeşka omuz silkti:

— Nereden gelyor böyle şeyler aklına?

Babası üzüntülü bir tebessümle:

— Sacmaladığını söylemek istiyorsun değil mi? Ama bu günlerde böyle düşünmenin sacma tarafı yok... Şimdi ihtiyarları kolaycağık işten atıyorlar. Yeni bir iş bulmak ta kolay değil. Geçenlerde böyle iltiharı yarın biriyile uğraşmak bana düşüldü. Adam yıllardan beri zımmetine pa-

re geçiriyormuş aklınca emekliye ayrılmış kimseye muhtaç olmadan kendisini yaşatacağık dünyalık hazırlıyormuş. Ne yaptı etti, işini kışaba uydurdu ve suşuz sarıldı böyle bir elirdi lıttıyar var.

Suştu ve elerine oaktı. Souza gözlerini birden Agniyeşka'nın yüzüne çevirdi:

— Agniyeşka, ellı beş yaşında gösteriyor muvurun beni?

Yüzünü kızınca yüzüne yakışdırınca, Agniyeşka onun ekşi ekşi kokan nefesini duyan Ashında aklı oş yaşından çok daha yaşu görünüyordu. Alın kırış kırış olmuş, saçları dökülmüş, yüzünü lekeler kaplamış, gözlerinin altında ırı torcular belirmişti. Savaş huzursuzluk ve sefalet yıkılmıştı onu, kalmışın gerçek anlamıyla yıkılmıştı: ama kuvvetli vücudu, yaşınınca çabesıyla keski teğkili ediyordu... Agniyeşka bir müddet ona baktı. Babası ona ihtiyar bir kopşğı hatırlatıyordu: başkğ, hiç bir şeye önememiyordu onu. Gözlerini başka tarafa çevirdi ve gülümiye beşledi:

— Eñ çok kırık beş yaşında görünüyorsun. Essasına bakarsan endişe etmen için hiç bir sebeb yok. Birçok erkekleri kıskandıracak haldeşin.

Babası rınat bir nefes aldı:

— Sende imlasilik yapmışsın. Çok vettide edersin.

Souza sesinin tonunu değıştirerek sordui:

— Gragoruz areder?

— Bilmiyorum. Bilmiyorum. Ben eve yeni geldim. Gragoruz'u sormağē gelen olmadı mı hiç?

— Hayır. Nerde olabilir acaba, biliyor musunuz?

O samana kadar hiç sesini çıkarmamış olan anne söze karıştı:

— Ne diye kızına soruyorsun? Evde olup bitenlere aldırmağıy ki o! İhtih. ben blebilirim, ama o dostunun lımalı edemez.

Agniyeşka dayanamadı:

— Ben de sizle beraber mi öleyim istiyorsunuz?

Annesi yerinde doğrıdu: bir an kızıyla gözdeş bakıştılar. Souza gözlerini kapadı. /'ad jai vumanki gıbl son derece acınacak bir lısan ifadesini aldı. Agniyeşka kepuri çarparak odadan çıktı ve mutfağa gitti. Çaydanlığı dödürüp gas ocağının üzerine koydu. Ağır oaydanlığı kaldırırken altında bir ağır hlesimleşti. Souza ellu yaşa doğru usatı ve diklenme baktı: parmak mafsalları esilmişti. Ocağın aleyine bakarak düşünceye daldı:

.....Yarın gelmiyeceksin. Yarın anahtır. Roman'la sözleşmişim gıbl, paspasın altında olcağık, hiç kimse sınıyacak onu oradan. Düşünceleri okuyan bir makine olseydi. İçimde neler olup bittiğini anlardın. Kendimi sana anlatılabilecek müyim acaba? Böyle meselelerde insanlar birbirleri anlamazlar. Hangi meselelerde anlıyıyorlar ki sarıkı? Feriç nara istediğimik, bir çift papuç aldığımız zaman anlıyoruz belki. İşte imkân-

İzmirin sınırı bu Vaktiyle birisi karanlık insanları birbirlerinden ayırır demişti, İklim de duymuştuk bunu. İşte bir havagazi alevi, Biraz ışık biraz sıcaklık veriyor. Çay yapabiliyor, kahvaltı için bir şey pişirebiliyor. Şu çaydanlığı kırılıp atabilir, ıfırlıy, alevi söndürülebilir ve benzemekte olduğum, biraz sonra yine onları yanına götürmek gerek. tıgını, yarın buluşamayacağımızı düşünmemek...»

Babası içeri girdi.

— Annen, hımmurunun istiyor.

Sonra elektrik düşmesinin bulunduğu yere doğru yürüdü ve elini uzatı. Yüzü hâlâ ısılak olan Agniyeşka bağırdı:

— Yakına ışığı.

Babası sordu:

— Rüyaya mı gördüğünüzün sen?

— Evet.

Babası oturdu ve her zamanaki gibi ellerini dizlerinin üzerinde bağladı. Kızına doğru eğilerek:

— Senin için çok merak ediyorum.

— Masallardaki sehnelere benzeyor.

— Sareyi var mı?

— Şimdilik yok. Ama yıllarca sarayda yaşamış.

— Bilir saray mı?

— Evet. Beton ve çelikten yapılmış.

— Pencereden ne gördüğünüz?

— Kendime göre bir takım şeyler. Herhale çok çeşitli değil. Pencereleere keşmeşme anlamlar için demir panjurcular koymuşlar. Belki burası pek insanı bir niyetle yapmışlardır ama birisi sana masvi gökyüzüne demir parmaklıklar arkasından bakın bir mahkumun garibini söyleyorsa, inanamakta haki olursun. Gerçekten de hiç bir şey görülmez.

— Neler söylüyorsunuz sen Agniyeşka?

— Normal. Her şey normal. Sen kırk beş yaşında yürünüyorsunuz, gelecek yıl traktör lastikleri istihşahını yüzde 15 arttıracaksız. Nihayet Zavadski buradan taşınacak ve gökyüzünüzde bog değil. Bir kaç hafta önce gazetelerde Polonya jetlerinin restimlerini vardı. Ayrıca Pakistana Polonya otomobilleri ihraç edecegiz, Amatör kitapçı olan madencilerin sayısı da dört misli artacak. Her şey yolunda.

Bağırmağa başladı:

— Her şey yolunda, ama sen bana ne düşündüğümü nasıl düşündüğümü sor!

Babası kalktı ven onun yanına geldi. Yavaş sesle:

— Annen sınırlarını bozdu senin. Ama ona karşı müsamahalı olmalısın. Unutma ki aylardan beri yatışık oldun, hiç bir hastahane de kendisini kabul etmiyor. Hastahaneler tıkm tıkm dolu? Ona karşı

müsamahalı olmalısın.

— Anemim hastalığı tedavi edilecek gibi değil. Doktorlar sendem daha iyi biliyorlar bunu. Elbette kendisini hastahaneye kabul etmezler, kıra kurtarabilecekleri, kurtarmak zorunda oldukları başka hastalar var. Annem burada olacak.

Babası ellerini dizlerinin üzerinden çekti ve sandalyeye yığılmış gibi oturdu. Gözlerini kızına dikmiş bakıyordu. Babası bir müddet düşündükten sonra:

— Evinde sonunda hastahaneye kabul edeceklers, dedi.

— Hayır. Hayale kapılmamamız lazım. Bugünkü partiler altında, başka

larına yer olamazken, anemim almazlar. Burada kalması lazım onun.

— Anemim seviniyor musun sen?

— Onun kadere elbette ilgilerdir beni.

Babası elini alınma götürdü. Biriden gevegeyi vermiş, acınacak bir

İhtiyar haline gelmişti.

— Hep aynı şeyi düşünüyorum. Onun için en hayırlısı hastahaneye yatmasıdır. Bu evde benimle, seninle, sokaktaki sarhoşlarla ne diye camı kırıp dursun? Son her zaman sonudur. Her şey arkamızda bıraktığımız o anı anlamamız lazım. İhtiyarlık beni de suçlarımızın içine alıyor. İhtiyarların son nefeslerini aç çekmeden verilecekleri evler yapmam. Ben artık ışınla bittirilmiş anladığım anda, Özgörü'dan vıkm hapı istiyoeğim. Onun kimyaçlığı belki de burada işe yarar.

— Oyleyse endişelenmeye ne ihtizam var? Anemim gökyüzünde buluşacak ve harikada hayatını orada beraberce yaşamaya devam edecektir. Anemim şimdiki bu kadar sevinmek yeter. İğni yak ta inlanuru yapayım. Birisi sokakta farkı söylüyordu. Agniyeşka pencereyi burale çarparak kapattı. Ocağa doğru yürüdü, gözün bir tencere kepeğine takıldı ve düşünmeye daldı:

«Nereye gidiyorsunuz şimdi? Neler hissediyor, neler düşünyorsunuz? Bu sarhoşluk, çılgınlık ve delice arzular keşmekeşi içinde yolunu nasıl bulacaksınız? Şu anda nasıl olduğunuzu bilmeyi çok istediniz. Yarın buluşacak mıyız? Buluşursak, başlamak için birbirimize ne söyleyeceğiz? «Attidersin» mi? Hayır. «Neden böyle hareket ettigim bilmiyorum» mu? Hayır. «Kendimi kaybetmişim» mi? Hayır. Biliyor musun ne? Hiç bir şey söylemiyelim birbirimize. Bu konu üzerinde hiç konuşmayalım. duvar arasında bulalım. İçerde ne bir kimse, ne de köklü hatıralar, hiç bir şey bulunmayan dört duvar...»

Annesi oturma odasından seslendi:

— Kayınıyor. İhtiyar musun kaynağın?

Boş bulunduğu için Anl bağırmaması Agniyeşka'yı ırtkitti, Babası da

buğurca anahatları arazalını; keşpiyi açalım ve nihayet kendimizi dört

aynı irtkme ile yerinde ayrılmıştı. Bakırıp gıllımsediler. Agniyeşka:

— Ben biraz dışarı çıkacağım. Başına ağırlı gırlı.
— Zavadaki'nin yanına gırlı. Memnun olur.
— Halı motosikletleyle mi uğraşıyor?

— Evet.

— Agniyeşka yine gıllımsedi:

— Merak etime her şey yoluna gırecek. Pazar gırlı balığa gıdiyorsun.
— Babası için çekti:

— İki koca gün var daha beklemek lazım.

— İki gün çok uzun bir vakti değıll. Oldınce terehların.

— Agniyeşka pardüsüsünü omuzuna atı ve merdivenleri kogarak indı. Avlanım bir köşesinde Zavadaki molozlardan bir garaı yapmış, moto motoru burada muhafaza ediyordu. Agniyeşka onu yine motorun üzeri ne eğilmiş buldu:

— İyi ağsamlar. İki beygir daha bulursan yürütleblecekain gılbime gılliyor.

— Zavadaki hıç başını kaldırmadan cevap verdi:

— Sen yürütyüp yatağına gıtsen iyi edersin. Genç kadınların gece sokaklarda dolması doğru değıll. Sapırlılar sonra.

— Hıç te değıll. Seninle konuşmak hogunas gıdiyor. Nişanından ne haberi?

— Zavadaki dışlerini saktı:

— Benimle oyun oynadığını zannediyorsa, çok tatsız bir sürprizle karşılaşacak.

— Senden çok daha üstün erkekleri bile kadınlar aldatmışlardır.

— Zavadaki birden doğrudu, uzun bir kordonun ucundaki büyük ampul Agniyeşka'nın yüzüne tuttu, homurdandırlı gıbi cevap verdi:

— Agniyeşka bana iyi bakınsa sen, bak da söyle bakalım boynuz taksacak adama benziliyor muyum ben?

— Uzun boynu, geniş omuzları, yüzünün keskin hatlarıyla korkunç bir görünümlü vardı. Agniyeşka birden dıqlımmeye başladı: «Ben seni daha önce bir yerde görmüştüm. Hayır, sen değıldin. Şu andaki sana çok benzeyen biriydi. Senin tıpatıp eşindi. O da sol elini aynı şekilde kaldırmıştı. Neredeydi, kimdi?»

— Sonra Zavadaki'ye cevap verdi:

— Hayır, hıç benzemiyorsun.

— Söyledikleri doğrusa, mahalle delikanlılarının kendilerine hasta ilk ağlayan bir orospuyu sopadan geçirdikleri gıbi bir dayak atacağım ona.

— O sana nasıl bir hastalık ağladı?

— Bundan sonra artık insanların hıç birine inanmayacağımdan korkuyorum. Hayatın çok şey gördüm, ama kendisine bağlandığım ilk kadının beni aptal yerine koymasını istemem.

Yağlı yüzünü Agniyeşka'ya yaklaşıtırlarak devam etti:

— İnsanlara inanmak istiyorum. Ne olursa olsun, benim için en önemli şey bu Allah kabretsin, anlıyanıyor musun beni?

— Şimdiye kadar hıç bir kız aldatmadı mı seni?

— Zavadaki tatsız cevap verdi:

— Ne aldatır ne de aldatılacak. Allah hakkı için söylüyorum: Ben top-İama kampında da cephe de bulundum. Zaman zaman cehennemim tam ortay yerine düşünmüş olduğumu zannederim. Ne de olsa, bunlar insana bazı şeyler öğretilir: değıll mi?

— Elbetle.

— Agniyeşka yine dikkatle onun yüzüne bakıyor ve dıqlımlıyordu: «Hay Allah, buna benzeri bir çevreyi nerede görmüştüm ben? Kimdi o? Unut- sizlik içerisinde başını kaldırmış yüzünde aynı olağanüstü dikkat top-İannın birisi! Neredeydi? Ne zamandı?»

— Hay Allah cevabı verin Zavadaki. Vaktiyle sana çok benzeyen birini görmüştüm. Ama ne zaman, nerede hatırlıyanıyorum. Kafama takılı, şimdi bütün gece uyuyamıyorum. Gece hayırlı olsun.

— Agniyeşka tekrar eve dındı. Hole girince babasıyla burun buruna geldi. Pardüsüsünü gıymış, şapkasını alıyordu. Kızını görüncce sordu:

— Gregoruz nereye gittiğini sana söylemedi mi?

— Hayır, söylemedi. Sadece artık ağzına içki koymayacağını söyle- di.

— Annen uyuyamıyor. Gregoruz'u merak ediyor? Onu bulmalım.

— Haydi sen git yet. Yarın sabah erken uyanamaz da işine geç kalırsan başına neler geleceğini biliyorsun. Gregoruz'u aramaya bengiderim.

— Agniyeşka merdivenleri bir daha indı. Düşünüyordu:

— Ya sen? Sen neredesin? Yine dışarı çıldı. Gregoruz gıbi içtin mi? Şimdi abuk sabuk konuşmaya, önüne gelene satılmaya, kimizden baş-İden büyü mi? Yoksa gözlerin açık yatıyor, Agniyeşka, Agniyeşka diye benim adımı mı sayılıyorsun? Belki de benim gibi sen de benim gibi yerini korku içinde bekliyorsun. Şu anda bir şey anlamama veya tahmin etmemeye imkan varsa, şunu hatırla: Şimdi ben senle beraberim. Bir hendeğin içinde bile yatıyorsan, yine benimle beraberim. Hatırla şunu, her yerde benim yanında olacağım.

— Sokak kapısında Zavadaki'yle karşılaşlı. Motosikletini dışarı çıkartırdı:

— Dememek için biraz bineceğim. Nereye gıdiyorsun?

— Gregoruz'u aramaya.

— Meyhanede mi yine?

— Bir kilisenin önünde diz çökmüş olduğumu sanmıyorum. Beraberce sokaka çıkmışlardı. Zavadaki motobiri çalıyordu:

— Haydi sen de bin Agniyeşka. Aşağı kadar götüreyim seni. Güçlüktü mırıldı içinde hareket ettiler. Yüz metre kadar ilerledikten sonra motor öksürmeye başladı. Motosiklet bir iki kere seneledi, sonra yemenden durdu. Agniyeşka yere atladı. Zavadski söyleniyordu:..

— Yine gaz borusunu arıza yaptı.

Son derece can sıkılmıştı. Bir sokak lambasının ışığı altında durdular. Yularından gelen ışık Zavadski'nin şimşik hareketli olan keşkin gözlerini aydınlatıyordu. Agniyeşka birden bağırdı:..

— Buldumu!

— Neyi?

— Sana benzeyen adamı nerede gördüğümü. Yüzü değil belki ama tıpkı senin şu andaki haline benzeyen duruşu, ifadesi...
— Evet?...
Bir filimde görmüştüm. Bir tehlişçi tesadüfen bir adamı öldürür: yaralı olmasına rağmen, ne yapıp yapıp kaçmıştır. Bütün şehir peşine düşmüş, polis teşkilatı seferber olmuştur. Herkes, kendilerini eğlendiren ayrı ayrı sebeplerle onu yakalamak ister. Sevdiği olan kız da onu aramaktadır...
— Asil bir kısmı. Sonra?..

— Sonunda kız onu bulur. Bulur ama, arkadaş arabık can çekilmeks tedir ve kaçımağa güdük kalmamıştır.
— Polis yaklaşıyorlar: polislerin el fenerlerinin gittikçe yaklaşıp ışıklarını hatırlıyorum. Kız onunla beraber ölmeye karar verir. Filmin son kalmelerini bile hatırlıyorum. Olan adam sorar: «Yolumuz uzun mu daha?» Kız cevap verir: «Evet, uzun, ama beraber yürüyeceğiz.» Agniyeşka durdu.

— Evet, sonra?
— Beraberce Garlar Zavadski. Polis kurgunlarıyla fikir de can verir. Ama seni önemli olan o değil. Önemli olan, kişinin de sonuna kadar insanın olduğunu; beraber ölmenin zarur, başka türlü düşünün imkansız olduğunu inandırmaları. Hayatta dalma ayrıca kuvvetler var. Halbuki ölmek ebediyen birleşiriz.
— Sen aptalsın, anlıyor musun?
— Evet anlıyorum. Hoşça kal.
— Agniyeşka yürüdüğü gitti.

- VII -

Agniyeşka bütün şehir meydanlarına baktı, hiç birinde onu bulamadı. Kibarların dermanı ettikleri eğlence yerlerine subayların votka çantaları içinde getirip masa altlarında manatların gıllıca çıkardıkları gazinolarına baktı. Kameranın'da Grzegorz'un pek sevdiği Kpica Miedzo göz kırptı:..
— Burada değil, başka bir yere gitti. Son zamanlarda sık galbe, ne dersiniz?
— Agniyeşka başını salladı:..
— Evet...
Yüklerce sarıboğ çakreyi inceledikten ve bir shirt kopyası konuştuktan sonra Agniyeşka'nın adını atacak hale kalmamıştı. Başını tutamıyor. Kıpica Miedzo onu elinden tuttu ve idare odasına götürdü. Bir kadeh votka ikram etti:..
— Zielonak gazinosuna gidin. Grzegorz'u orada bulursunuz.
Sonra Agniyeşka'yı bir taksiye bindirdi ve kıpica'nın kendi eliyle kapadı. Agniyeşka şoföre gideceği yeri söylediği zaman, şoför tam bir şaşkınlıkla sordu:..
— Oraya mı gideceksiniz? Ama genç hanımlara göre bir yer değil orası.
— Genç hanımların nerelere gidebileceğini ne biliyorsun sen?
— Şoför elimi uzatıp dikiz aynasını Agniyeşka'nın yüzünü gösterecek şekilde dözdü. Sokaklarda lambaların altından geçerken dikizle Agniyeşka'yı seyretiliyordu. Uzun müddet hiç bir şey söylemedi. Araba sessiz sokaklarda kayıp gidiyordu. Nihayet şoför kahkahayı attı:..

— Sahliden o kadınlara benzemiyorsunuz siz. Ah şu erkekler, ömür-
lerinin sonuna kadar vıralığı bırakmazlar. Tamam geldik, işle burası.
İyi eğlenceler!

Ağuyevka parayı verdi ve takasiden indi. Sıraya ditalmış bekleyen
tayınların arasından geçti: eller başlarını eğmiş, burunları yem tor-
balarının içinde, uykuya dalınmışlardı. Çokyüzünde tek bir yıldız parla-
mıyordu. Büyük Zatevnik meydanı karanlık ve tili gibi sessizdi. Ağuyev-
ka hem yürüyor hem de saçubuyun bu meydanın nasu bir şürlüyle
galibe olacağını düşünüyordu. Alın birisi furununu ona doğru çevirip
akıncıca Ağuyevka kütür ederek kenara sızdı.

Uzununun içile girer girmez Grzegorz'u gördü. Amerikan Berni ye-
kininde dırayla ahınnıg bir masada oturuyor. Parmakıyla karpık bir
takım peketler çalıyordu. Aynı masada sarıboşun biri başını önüne eğip
sızmış Ağuyevka yanına oturduğu zaman Grzegorz başını kaldırıp bak-
madı bile. Ağuyevka sordu:

— İnsanlığın nasıl kurtaracağını mı düşünüyorsunuz?

— Evet, öyle

— Bulduğun çare nedir?

— Hidrojen bombalarının enerjisi. Bugün insanların yüreğini ilyim-

serlikle dolduracak tek şey bu.

— Çok enteresan. Eve gelececek mısın?

— Hayır.

— O gelmedi mi?

— Hayır.

— Annem ölmedi mi daha?

— Hayır.

— Hiç bir şey değişmedi yani?

— Hayır.

— Ancak şimdi başını kaldırıp Ağuyevka'ya bakmıştı:

— Pekiyi ne diye geldin buraya öyleyse?

— Seni eve götürmek istiyorum.

— Çok geçkacem.

— Sen evde olmayınca annemin uyuyamayacağını bilişsin.

— Ya ben hiç uyuyamıyorsam, o ne olacak?

— Grzegorz.

— Kendim?

— Seabterdir seni arıyorum

— İşle buldun ve emeginin karşılığını aldın, daha ne istiyorsun?

— Grzegorz, korkunç şekilde yorgunum. Uyumak istiyorum. Başka

hiç bir şey değil sadece uyumak. Keç gecedir hep seni arıyorum. Benim

batırım için gel eve. İstersen bir tıra daha kı, ama cabuk bildir ve eve gel.

— Grzegorz kırkardışına baktı:

— Çok güzeldin. Gözlerin yemyeşil. Yüzünde bir hüzün var. Ağzının

kenarları insana dokunuyor: Bir çocuk eğri gibi masum ve ince. Sür-
güner, süçular ve mankumlar fıyabırlımsı deş senin güş kırması, sü-
güner. Arkadaşın seni için yadırlıydı. Alıncaile vavul, de
furler. Arkadaşın seni için yadırlıydı. Uşrlıp ulı şey, evin de
yıkılye nışye gırlıyş dıye onadı. Doğımlıydı. Uşrlıp ulı şey, evin de
zaman bir kızla arkadaşlık ettiysen, sevçiler Ama ilk çucucuğ duşurcuve
kadar.

— Haydi eve gıcelim Urzegorz.

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

— Dınle beni Ağuyevka. Sen eve yalıns unssen onadı iyi olıı. Ben

barlarını yanından kazanıyorlar. Ama ben hayattayken itibarımı nasıl kazanacağım?

Agnıyeşka başını çevirdi. Geriye tam havasını bulmuş, sabaha karşı herkeş çoğunmuştu. Aslı ırtılı, son derece şık giyinmiş, uzun boylu bir adam, acemi hırslı benzeyen bir delikanlıın omuzunu okşuyor ve yükses sesle konuşuyordu:

— Yabancı değilim ben delikanlı, vakityle penin gibi bir cocuktum. Kovboy resimlerini severdim. Bizimkiler de kovboylar gibi şarkı söylerlerdi. Stasişek Malinowki'yi tanı mısınız?

Delikanlı dar alının kırışırarak cevap verdi:

— Hayır.

— Anlaşıldı, anlaşıldı. Yarabbi, ne berbat zamanlarda o zamanlar, Açlık vardı, sefalet vardı. Bir iş bulmayı rhyanda bile göremezdin. Sonra elini havada pek zarf bir şekilde hareket ettirerek kasanın arkasındaki kızı seslendi:

— Garson! Prensesi! Her kese birer kadehi! Bendeni Bizim İşçilerin şerefine içecekiz!

Gregorz oturdugu yerden kalktı. Elindeki şişenin içinde ne kadar içki kaldıysa hepsini bir bardağa boğalıtı ve kasaya doğru gitti. Kısa e-teklil bir hanımın önünde eğildi sonra:

— Ben de gerefe içebilir miyim baylar! dedi.

— Elbette buyurun, buyurun.

Gregorz kadehini elçilerin şeretines diye kaldırda ve arkasından volkayı şık adanın suratına fırlattı ve geriye sıçradı. Dar alını delikanlının elinde hemen bir buçuk parlamıştı. Gregorz da tabancasını çekti. Sol elini kaldıracak delikanlıya:

— Ağır ol bakalım Selin Kırpırdama. Köyütlük gibi kavga etmek istemem. Ateş ederim! dedi.

Sonra Agnıyeşka ile birlikte dışarı çıktılar. Sokakta Agnıyeşka sordu:

— Şimdi kendini vaha iyi hissediyor musun?

— Biraz.

Tabancayı cebine koydu, omuz silkti ve gülmüseyerek:

— Kovboy reklimlerinden hoşlanıyormuş. Elinde gelyorsa işçi dediğin insanın ruhanını aıla, hayallerini, beleyişlerini öğren.

Durdu ve birden konuyu değiştirdi:

— Benimki Pazara gelecek mi dersin?

Agnıyeşka taş kesilmiş gibi duyumsuz cevap verdi:

— Mutlak gelecek tir sanırım.

Söylediğine kendi de inanmıyordu.

- VIII -

Saatin büyük yelkovanı on iki rakamına yaklaşıyordu. Agnıyeşka içinden söylendi:

— Saat yedi Gelinyecek. Hiç şüphem yok, gelinyecek.

Bir rahatlama hissetti. Santral istasyonunun büyük saati altında duruyordu. Günlerden Cumartestiydi. Kendilerini hafta tatili çalmışına kapılmış olan halk istasyona saldırmaktaydı. Ellerinde valizler ve paketlerle birbirini itişirerek koşuyuyorlardı. Hopariler durmadan gelen ve hareket edecek olan trenleri haber veriyordu. Tam onun altında kırkını ve yeşil ışıklar yamp şümekteydi. Saatin yelkovanı on ikiyi üç dakika geçti. Agnıyeşka düşünüyordu:

— Her şey bitti. İşçiler, sürütlükler ve kalabalık. İzdürap denilen şeyle hiç ilgili yok bunların. Sadece bir sersemlik.

Yelkovan bir dakikayı daha atlamıştı. Agnıyeşka gözlerini eşek doğru indirilmişti ki, Pietrek önünde duruverdi:

— Bir tıfılı boş tramvay bulamadım. Cumartesi, bütün vasıtalar tükün tükün dolu.

Agnıyeşka gülmüsedti.

— Hiç kimse benimle buluşmaya geleceğini hissedip sana yer vermedi mi?

— Kimse bir şey hissedecek hali yok. Haydi gidelim buradan. İstasyonları sevmem. Bana hep ayrıntıları hakirahlar.

Paket yine aynı noktada duruyorlar, birbirlerinin gözüne bakıyorlardı. Pietrek'in yltızı soluk gözleri yorgundu. Bir taraftan da hopariler bağırarak: «İnisk treni hareket etmek üzere...» Agnıyeşka sordu:

— Bana kızın misin Pietrek?
— Hayır. Annem uşağın değil dahi iyi becerirler. Mesela ellerine eldiven geçirirler. Oyle bir eldivenle birinin suratına hiç iz bırakmadan kırksakız saat yürür. Undirebilirsin. Sadece biraz dişleri şeker. Mesela ben de!

— Agniyeşka sözünü kesli:

— Hayır. Gidem Anahitari ne zaman burakacaktır?

— Saat altıdan sonra şimdiki orededir

— Oyleyse ne bekliyoruz?

— Yolde eucuk bu kahvenin önünde durdu ve içeri girdiler. İri yapıda bir kadın şarson kalve ve pasis getirdi. Kahve soğuk, pastalar yenecek gibi değun. Pietrek konuşmuyordu. Başını önüne eğmiş, dalgın dalgın tuncunu karıştırıyordu:

— Agniyeşka yok sinirli bir sesle:

— Sersem gibi bir halin var dedi.

— İçinde gülmeye atılan bir endişe vardı. Pietrek mırıldanarak cevap verdi:

— Bu halinden memnunum

— Niye hiç bu şey söylemiyorsun?

— Korkuyorum. Her zaman korktum zaten. Şimdiye kadar hiç bir şey istediğim gibi olmadı: Şimdi de korkuyorum.

— Masanın altından Agniyeşka ayağına bastı. Sonra sesi sinirli bir şekilde titreyerek sordu:

— Ya dem? Ben ne söylüyorum?

— Daha önce bir beşkasıyla da yatmışsındır hahahaha?

— Bırden Pietrek'in elini tuttu ve çekerek araya kalktı:

— Haydi gidelim.

— Dur beşası ödeyelim.

— Cebindeki bütün parayı kıza bırak, ama Allahakına bir an önce gidelim.

— Vestiyerdeki adamın naryet dolu bakışları önünde koşar gibi kahve den çıkırlar. Hava kararmıştı. Elele sıkın sıkın yürüyorlardı. Pietrek kolunu omuz beline dokunmak istedi. Fakat Agniyeşka eliyle İtt. Pietrek bağırır gibi sordu:

— Neyin var senin?

— Agniyeşka durdu. Dikkatle Pietrek'in yüzüne bakıyordu. Pietrek gözlerini kapadı. Agniyeşka tılandadı:

— Pietrek.

— Etenülm.

— Bir kaçınıla ilk defa yatığın zaman ne hissetmişin?

— Nihayet bir erkek olduğunu hissetmenin sadetini mi?

— Pietrek gerekir gerekir güldü

— Yok canım Hiç bir zaman erkek olmadığını hissetmedim ki zaten.

— O sve niçin güldüyoruz şimdi?

— İstesen geri döşelim.

— Agniyeşka'nın yüzünde bir anlık tereddüt ifadesinin doluştuğunu gördü.

— Hayır. Gidelim. Sadece bilmek istedim.

— Yine hiç konuşmadan yürümeye başladılar. Bir sokak lambasının altın-

— dan geçerken gülgelertir birbirleriyle kuşaklaştı. Damlarda kediler bağırıyorlar-

— dı. Vastılı nehrinden soğuk bir rüzgâr dalgası esmekteydi. Fakat Agniyeşka'nın

— vücudu alegg içinde gibiydi, buzunun düğmelerini açtı. Pietrek birdenbire:

— Hapshanedan çıktığımdanberi ilk defa olacak bu, dedi.

— Ne?

— Seninle beraber olmak.

— Sahi mi?

— Evet. Geşpek hürriyet birdenbire gelivermiyor.

— Bırden sonra Agniyeşka sordu:

— Ey daha çok uzak mı?

— Değil. Yüz metre, elli metre. Yirmi metre. Bir kaç adım. İşte geldik.

— Eve girdiler. Bir merdivenden çıktılar. Çok yukarıda, görünmeyen bir

— yontan kedii miyavlaması geliyordu. Agniyeşka o kediyi bulup böğmek için bir-

— yük bir arzu hissetti. Merdivende çamşur, pastas kokuları birbirine karışıyor-

— du. Agniyeşka düşünüyordu:

— Daha önce de aynı şey olmuştur. Aynı şey her yerde oluyor. Merdiven,

— kedii.

— Merdivenden inen bir adam dalgın dalgın onlara baktı.

— Agniyeşka az kalsın bağırcaaktı: «Ne diye böyle bakıyorsun, sersem?»

— Sonra bir kapı önünde durdular. Miyaşlıyan kedii orada idi ve onları görünce

— kaçtı. Pietrek eğildi ve pasşının altında anahtarları aradı. Bir hayli arandıktan

— sonra doğruldu:

— Bırakmamış.

— Pietrek tereddüt etti:

— Belki de...

— Agniyeşka sert bir şekilde sözünü kesli:

— Kapıyı aç.

— Pietrek parmağıyla kapıyı hafife tıkdırdı. Kimse cevap vermiyordu.

— Agniyeşka kapıya yanaştı ve bütün kuvvetiyle bir tekme vurdu. İçerden ter-

— lağı ayak sesleri işitildi, sonra bir anahtar çevrildi. Kapıda kadın yüzülg gaaş

— bir adam görülmüştü. Üzerinde pijamalar vardı. Nefesi alkollü kokuyordu

— Pietrek'i görünce içini çekerek kekeledi:

— Ah, sen misin? Hay Allah kahretsin, ne kadar dalgın oldum ben.

— Tamamen unuttuğum. Çok affedersin. Ama aldurmayın, idare ederiz. Buyu-

— run içeri.

— Elini kapıdan dışarı uzatmıştı. Ayakla sallanıyor, fakat kendine bakmı-

— olmaya çalışıyordu. Pietrek:

— Hayır, tegekkür ederiz.

— Hayır, tegekkür ederiz.

— Hayır, tegekkür ederiz.

— Hayır, tegekkür ederiz.

— Hayır, tegekkür ederiz.

— Hayır, tegekkür ederiz.

— Hayır, tegekkür ederiz.

Agniyeşka bütün kuvvetiyle onu arkasından iterek:
— Gır. İcerisi dedi.
Korkordadaki kırık döşük eşyaya çarpa çarpa yitirdiler. Gerip bir çift-
miş kâğıt ve lavanta kokusu vardı şerde. Pijamalı genç adam önden yitiriyor.
— Buyurun dedi.
Odaya girtiler. İçerisini sadece küçük bir ampul aydınlatıyordu. Agniyeşka'nın gözüne ilk çarpan şey, bir şile fişerinde çırılçıplak yatan bir genç damadı. İçeri girtiler zaman kadın gözlerini açmadı, yerinden de kır-
tebeslimle:
— Kendisiyle trende karıştım. Birisini ziyarete gidiyordu, nişanlısı, ko-
cası veya başka birisini.
İlini uzatıp avucunu ağarak Agniyeşka'ya göz kırptı:
— Ne yaparsınız, düşünün böyle işte, küçük. Sonunda herkes yatağa bu-
gün. Ama başka bir şile daha var. İçinizi görebilirsiniz, sadece örtülmüş
gürm. Birbirimizi rahatsız etmeyiz.
Agniyeşka cevap verdi:
— Teşekkür ederiz. Çok ilginçsiniz. İşimizi yalnız kalabileceğimize bağ-
ka bir gün yaparız. Sahanlıkta miyavlayan kedi sizin mi?
— Kedi mi? Ha, evet, benim.
Agniyeşka Pietrek'e döndü:
— Haydi bir yumruk at kafasına bakalım! Cabuk!
Pietrek odanın sahibine yaklaştı ve saklığına bir yumruk yapıyordu. Genç
adam boşa gibi yere yığılıverdi.
— Bu, kediyi aç bırakmanın cezası.
— Pietrek:
— Haydi gidelim.
— Bir dakika.
Agniyeşka elektrik dalgasını gevirdi ve odanın içerisi aydınlandı. Şile-
de yatan kadına yaklaştı ve sovrta bağladı.
Pietrek fırladı:
— Delirdin mi sen? Haydi çıkalım buradan.
— Hayır, şu kadına iyice bakmalıyım. Gel bura, görüyor musun? Güzel
bir ağzı, biçimli bir burun var... Ne yazık ki sarhoş, gözlerini de görebileydik.
Kahverengi mi? Mavi mi? Siyah mi? Merak ediyorum, acaba onun şimdiki bek-
lenmekte olan kim? Bak ne güzel göğüsleri var! Yirmi yaşından daha fazla
değil.
— Sen delirmişsin.
— Hayır
Agniyeşka uyuyan kızın üzerini örttü ve başının altındaki yastığı düzeltti.
— Delirmiş olmayı çok isterdim. En iyisi bu olurdu.
Pietrek, ağlamamak için Agniyeşka'nın kendisini sıkıttığını farketti. Yanına
şimedi, yalnız ellerini sakının üzerine koyunca, parmaklarının beşbeyaz ol-
duğunu farketti.

Odanın sahibi ayıldı. Ayta kalktı. Gözlerini kamıyormuş gibi bir hali
vardı. Kakeledi:
— Nedir bu...?
Agniyeşka arkasına baktı ve çabuk çabuk:
— Saklına bir yumruk daha indir Pietrek! dedi.
Pietrek yumruğunu salladı. Genç adam bir sandalyeye çarparak tekrar
yere yığıldı. Agniyeşka:
— Bu da çiçekleri sulamadığın için. Ne çiçeklere, ne hayvanlara iyi mu-
mele etmiyorsun. İyi geceler.
Sokağa çıkınca Agniyeşka kahkahayla gülmeye başladı. Pietrek koluna ya-
pıştı ve şikti:
— Ne yapıyorsun?
— Söyliyeceğin hiç bir şey yok her halde. Hapshanece buna benzer bir
hâkise başına gelmemişti sanırım.
Pietrek geri çekildi:
— Ayrılık daha iyi olacak. Sana söylüyorum. Agniyeşka, ayrılmamız daha
hayırlı olacak. Bütün insanların dostluklarında, ağılsız gereken bir hat var-
dır. Vazgeçmek ve hiç değilse hatıraları bozmamak daha hayırlı. Karşılıklı say-
rı Çıkmışlığı düşünmek. Hâli değeri var bunların.
Agniyeşka yine gülmeye başladı:
— Hayatın sana öğrettikleri bu kadar mı? Demek vazgeçmeli?
— Evet. Her şeyin şamurlara buluştuğunu görmektense, vazgeçmek daha
hayırlı. Ölmeyi hiç istemiyorum. Bir şey için yaşamalıyım. Bir şey hatırla-
malıyım. Berhad olmamış bir şey.
— Ben seni seviyorum Pietrek. Seninle beraber kalacağım. Bugün se-
nüle yatacak istiyorum. Nerede ve nasıl olursa olsun.
Çimbiş yapmaktan dönen bir grup, yanlarından geçti. Neğeli neğeli sal-
ınarak bütünü kalırlarını dolduruyorlardı. Pietrek ve Agniyeşka kenara çeki-
diler. Pietrek:
— Benim odaya gel, dedi.
— Senin odaya mı? Ama dört arkadaşınla beraber kalıyorsun orada.
— Bekli henüz eve gelmemişlerdir. Bugün Cumartesi, vakti erken, bir yere
gimşlerdir herhalde. Odayı arkadan kilitlemiş, geldikleri zaman kapıyı açamaz.
İstirtilerle sabahleyin beni kovsunlar.
Bütün sokakların işlebiyeceği bir sesle bağırıldı:
— Birkaç dakika için olsun gel! Birkaç dakika için olsun!
Geri döndüler. Tekrar yan yana yitirmeye başlamışlardı. Soka-
nın sessizliği içinde kendil ayak seslerini dinliyorlardı. Meyhanelerin,
dükkanların, sinemaların önünden geçtiler. Agniyeşka yukarı pençe-
relere bakıyor ve düşünüyordu :
— Duvarlar. Dört duvar. Acaba üç mü? Üç duvarlı oda olabi-

İtir mi? Böyle bir odada insan yaşayabilir mi? Hiç böyle oda var mıdır?

Bambaşka şeyler düşünmeye geliyor, ama bir tek düşünce hepsini bastırıyordu: uyumak, artık uyumak istiyordu. Pietrek'in kendisini geçirdiği sokakları hiç tanımıyordu. Ancak bir kapıdan içeri girtilerli zaman kendine geldi. Karanlık bir avludaydılar. Aynışka saçıklıkla etrafına bakındı: tek bir pencerede ışık yanıyordu.

— Burası neden bu kadar karanlık?

Pietrek güldü :

— Görmüyor musun? Bir harabenin içindedir.

Ancak o zaman Aynışka pencereletin camsız olduğunu farketti.

— Burada mı oturuyorsun sen?

— Bizden başka kiracı yok. Kendimiz bulduk burasını. Odamıza merdivenle çıkıyoruz. Tamam, bizimkiler gelmiş. Anlıyor musun? Yalnız Aynışka ...

— Yalnız...

Birdehne Pietrek'in boynuna sarıldı ve onu kendine doğru çekti. Kendinden geçmiş bir halde ağzını gözlerini öpmeye başladı. Ke-keliyordu:

— Yalnız... Yalnız Anlıyor musun?

Pietrek'e sımsıkı sarıldı. Tam o anda yukarıdan bir ışık başlarının üzerine düştü. Aynışka gözlerini kapattı.

Pietrek hafifçe kendisini itti:

— Geldiler. Bu binada sadece bir tek pencerede ışık yanar, o da bızındır.

Başlarını kaldırıp yukarı baktılar. Üstlerinde, pencerenin ve habelerinin de yukarısında yıldızlar bir sis arkasında soluk soluk parlıyorlardı. Ayaklarının arasından bazı hayvanlar gelip geçiyorlardı.

Aynışka kuru bir sesle söylendi :

— Yarın Pazar. Şehir dışına gideriz. İşliyor musun? Bir yorgan alır ve gelir dışına çıkarız. Ormana veya başka bir yere gideriz. Yarın öğleden önce gelip beni al.

Sonra elini sırtına çekerek kosmaya başladı. Gözlerinden akan yaşları Pietrek'in görmesini istemiyor. Önüne geleni sağa sola itti. rerek, delirmiş gibi koşuyordu. Ancak herkesin dönüp kendisine bakmasını farkettikten sonra ki, adımlarını yavaşlattı.

Evlirinin önünde durdu: içeri girmece cesaret edemiyordu. Nihayet kapı önündeki taşlıkta Zavadski ile karşılaşmıştı: Motokletim deşarıya çıkarıyordu Zavadski kendini beğenmiş bir tavarla:

— Karbüratörü temizledim. Artık motörün çalışması lazım. Benimle bir gezinti yapmak ister misin?

— Çok teşekkür ederim. Hayatımı sigorta ettirmedim.

— Camın isterse. Belki bilmek isterim, kardeşin şurada ki meyhanede kafayı çekiyor. Biraz önce gördüm kendisini üçüğü büsbütün

kaçırmadan git al kendisini oradan.

Motörü çalıştırdı ve hareket etti. Aynışka himizlilik içinde düşünüyordu: "Gidip onu oradan alsam mı? Yoksa kendi haline bırakayım ne isterse yapasın mı? Bunu düşünürken birden bir gürl-rakayın ne isterse yaptı. Zavadski sokakın köşesinde elarabasıyla par-talı işitti, dönüp baktı. Zavadski sokakın köşesinde elarabasıyla par-tardan gelen bir adamın garpmıştı. Arabanın içindeki emalar hep sokaka dökmüşti Zavadski ile arabası devrilen adam o kadar ynk-

sek sesle birbirlerine bağırıyorlardı ki bütün sokak zangur zangur tit-ter gilydi. Aynışka: "Bu da hoş bir şey" diye düşündü.

Sonra yürüyüp meyhaneye girdi. Vaktiyle burası dev yapılı bir gemicihndi: şimdi o gitmiş, sadece stünluların bir tzerinde, elinde bir kruvazör tutan karikatürü kalıymıştı.

Aynışka kardeşinin yanına gitti:

— Grzegorz, bu defa seni aramıyordum. İnan bana, tesadüfen buldum seni.

— İnanırım, Otur bakalım.

— Grzegorz, hayatında ilk defa olarak bana acınmanı istiyorum senden; eve gel. Kıymıdır kaç geçedir, hiç uyumadım, şimdi ayakta duracak halim yok. Annem bir türlü uyumuyor, sibir nöbetleri tutacak ve ben yine seni aramak için sokaklara düşeceğim.

— Benimki gelmedi mi?

— Hayır.

Bir müddet sustuktan sonra devam etti:

— Grzegorz, Bir tabancan var. Beni, annemi, istediğin herkesi öldür, ama eve gel.

— Bir tek gün daha izin ver. Eğer benimki yarın da gelmezse, demek ki kendisini daha fazla beklemenin mânası yok.

Sustular. Sonra Aynışka onun kendisine birşeyler söylemekte olduğunu farketti. Kıpırdayan dudaklarına baktı, fakat hiç bir şey anılamıyordu. Aynışka'nın başı düşüyor, sadece tek bir şey düşünüyordu: Uyumak. Birden sılıklı ve doğruldu.

— Grzegorz. Benim sıhhatime iç. Aşkının seretline. Pazar'ın ge-

retine.
Grzegorz'un bardağını doldurdu. O kadehi ağzına götürmek için gıdıyla sıklı. Bardak kırıldı. Agniyeşka iki avucuyla elini yakaladı ve bütün kırıklarının onun ethe gömüldüğünü hissediyordu. Grzegorz bağırma-
ldı; sadece yitilmiş sarardı ve alında boncuk boncuk terler birikti. Her
hdel de kadeh tutar avucun içinde kanın damla damla akışın seyre-

diyorlardı.

Agniyeşka aynı kuvvetle sıklı, sıklı. Nihayet:

— Geli dedi.

Grzegorz kalktı, Agniyeşka hâlâ onun elini avucunda sıkarak
sokağa çıkarıldı ve o zaman elini bıraktı. Kendisi de sendeledi ve bir
duvara yaslanarak fırladı:

— Vur bana!

Grzegorz gülümsedi:

— Mükemmel becerdin. İnsanların hayal güçlerinin tamamen ki-
surlaştığını zannediyordum. İnsanın kuvveti, zallınlığından doğar. Te-
mel budur. Kendini ne yazık ki çok geç tanıttın bana; evvelce olsay-
dı sana uygun bir eş bulurdum.

Kızkardeşinin yanına yaklaştı, genesini tutup kaldırdı:

— Gel çıdem, gel. Pakly, eye gidelim. İlk defa olarak senden hoş-
lanmaya başlıyorum.

-IXX-

Agniyeşka sıbahleyin uyanmış zaman babası terlikleriyle odanın
içinde gezinip duruyordu. Ancak bir gürtülü, monoton bir gürtülüydü
ışığı zaman, göz kapaklarının üzerinde ağırbaşlı uykuyu gitti.
Hiç kıpırdanmadan yatıyordu. Gözlerini açmak ve hakikatı görmekten
korkar gibiydi. Ancak babasının pencereye doğru yürüdüğünü işi-
tiği zaman açtı gözlerini.

Babası perdeyi çekti ve ne yapacağını bilmez bir halde pencere
önünde durdu. Elini pervaza dayamış, sokağa bakmaktaydı. Bir müddet
böyle durduktan sonra:

— Yağmur yağıyor, dedi. Bulutlar alçalıyor. Bütün gün yağacak.
Agniyeşka entarısini üstüne geçirdi ve pencereye gitti. Babası-
nın yanında durdu. Çatıya sakır sakır yağmur iniyor, sacaklardan
gürtülü gürtülü su boşanıyordu. Sokaktakiler pagalarını, eteklerini kal-
dırarak koşaradın yürüyorlardı. Agniyeşka:

— Kari dedi. Karla karışık yağmur. Mayıs'ta bile oluyor bu!
Bütün hafta ne kadar berbat geçti.

Babası hayal kırıklığı içinde söylüyordu:

— Ama yağmur durdu durdu da, niye Pazar'ı seçti? Pazardan
başka yağacak gün bulamadı mı?

— Bir komünist oynunu. Surf milletin kiliseye gitmesine mâni
olmak için.

Agniyeşka aceleyle giyindi ve mutfağa gitti. Zavadski traş olu-

yordu Agniyeşka:

— Günaydın, Grzegorz nerede?

— Gitti.

— Sen gidiyor musun?

— Nereye?

— Julia'ya.

— Onun adı Julia değil, Maria'dır. Kim söyledi sana?

— Bırak onu sen. Gidiyor musun?

— Bu havada mı? Akşamı mı keçirdim?

— Neden? Karbüratörünü temizlemişsin...

— Gelecek Pazar gideceğim. Üzülme sen, hakkından gelirsin. Beni aldatacak kadın anasından doğmadı.

Zavadski birden Agniyeşka'nın yüzüne baktı:

— Sen ne diye bu kadar ilgileniyorsun bu işle?

— Yüzdünü kestirin. Tıraş olurken dikkatli davranmalısınız. İğlen-

diğim filan yok.

O sırada Grzegorz içeri girdi. Islak ceketi çıkarıp attı, yatağın kenarına oturdu ve pabuçlarını çıkarmaya başladı. Agniyeşka sordu:

— Hasta mısın?

— Niye sordun?

— Yatağına hazırlanıyorsun da.

Grzegorz kan çanağına dönmüş gözlerini ona çevirdi, sonra dışa-

risını işaret etti:

— Yapacak başka şey var mı?

— Şimdi gidip içebilirsin işte. Alkama kadar kafayı tutar, hiç

sızıkta meydana vermeden uykuya dalarısın.

Zavadski odadan çıkarken:

— Haydi siz kendi aranızda eğlenin, dedi ve gitti.

Agniyeşka yatağın kenarına oturdu ve Grzegorzla konuşmaya

başladı:

— Niçin şimdi gittiyorsun? Aynı şey değil mi nasıl olsa? Şimdi

sarhoş olursan bir tranvay veya kamyon altında kalmaya fırsat bir-

hursun belki işte o zaman biraz huzura kavuşursun. Geceleyin şehir

bomboştur.

— Saat altıdan önce içmeye başlamam. Dünya iflasa doğru gidi-

yor. İnsan moral kırılığına uğramamalı.

— Grzegorz seni ayık ele geçirmişken bu fırsattan faydalanıp

konuşmak isterim seninle. Eğer akşam başına toplanıyacak olursan,

parti sekreterine gidip yaptıklarını bir bir anlatacağım. Partide ka-

lamazsın. Senin gibilere ihtiyacı yok.

— 50 —

Grzegorz dikka'ya ona bakıyordu:

— Çok geç kaldın kardeciğim.

Agniyeşka'nın yanaklarını oksedi ve devam etti: Çürümüş insan-

— Dün hâviyetimi aldılar. Çürümüş bir millet. Çürümüş insan-

lar. Ne pahasına olursa olsun bir şey yapmak istiyorlar. Ama ne ya-

zık ki her şey önceden yapılmış. Bizim sekreterle yapabileceğin en

iyi şey onunla yatağa gitmektir. Bana söylemek istediğin başka bir

şey var mı?

Agniyeşka susuyordu. Yağmurun ıslattığı pencere kenarlarına

bakıyordu. Sokağın diğer tarafını görmeye imkan yoktu. Bir mikdette

sonra konuşmaya başladı:

— Grzegorz, bir insan ne kadar adilsebilir?

— Ben de düşünüyorum aynı şeyi. Zihninin hep bu soruyla meş-

gul. Bir sonuca vardı mı? Mızağın sana haber verdim.

— Onesaleyri seninle de biliyor mu?

— Benim ki kim?

— O kadın işte.

— Ben bana ait bir kadın hatırlanıyorum.

— Bekliyorsun onu.

— Başka şeyleri de bekledim. Hiç birinden bir şey çıkmadı.

Birden ayağa kalktı ve devam etti:

— Ne istiyorsun benden? Günün meselelerine cevap arıyorsan

Gençlik Bayrağı dergisini oku. Eski sayılarının birinde, genç komit-

nistlerin aşkı nasıl olmalı diye bir tartışma yayımlanmıştı. Çok öğ-

reticiydi. Bizi gençler kadın konusunda Balzac'tan daha çok şey

biliyorlar. Haydi bakalım, bırak şimdi de uyuyayım.

O sırada babaları içeri girdi:

— Annem çok fena. Kalbinin etrafı sana kındeymiş. Ne yap-

malı biliyorum.

Grzegorz cevap verdi:

— Hiç bir şey yapmamak en iyi. Hiç değilse yanlış bir iş yapma-

ng olmaktan dolayı vücudunun rahat olur.

Agniyeşka gayını içti ve aşağı indi. Pietrek kendisini kapının ö-

nünde bekliyordu.

— Bir yere gidip kahve içelim.

Agniyeşka yakasını kaldırdı:

— O konuyu bugün mihnakça etmiyelim, çok daha iyi olur.

Pietrek başını sallayarak «Evet» dedi.

Kahve çok kalabalıktı. Oturacak bir masa bulamadılar. Çıkıp

bir tranvaya bindiler. Ön sahanlıkta sarhoş bir iki kişi sağma sapma

konuşuyordu. O sabah içmiş olmalıydılar, zira hepsi de Pazarlık elbiselerini giymişlerdi.

Pietrek sordu:

— Polonya'nın neye benzediğini hiç düşündün mü?

— Ne demek istiyorsun?

— Fransa bir kadına benzettir. Amerikalılar Hürriyet Anıtını demokrasilerinin sembolü olarak göstermek isterler. Rusya'nın sembolü bir vakitler ayrı idi. Polonya'nın sembolü nedir?

— Bilmiyorum.

— Birçok kereler düşündüm bunu. Biliyor musun nedir? Sarhoşları göstererek devam etti:

— İste buna benzer birisi. Hafifçe sarhoş. Kocaman bir bekleme odasında. İçerde herhangi bir tarif yok. İki elinde de birer şişe. Fikrini pek aptalca mı buluyorsun?

— Bilmiyorum. Belki aptalca, belki akıllıca. Yağmur yağyor. Önemli olan o.

Şehrin kenar tarafındaki kahveler de kalabalıktı. Birinden çıkıp öbürüne girdiler. Sırsıklam olmuşlardı. Sihemaya girmeyi düşündüler, fakat yağmura rağmen onların da önünde insanlar başlarına gaza zete katığından kukuletalar geçirmiş kuyrukta bekliyorlardı. Agniyeşka :

— Akşam yemeği için bir yere gidelim.

— Afedersin, hiç param yok. Sen de var mı?

— Bende de yok. Bütün harçlığımı Grzegorz'u aramak için harcadım.

— Kılışeye gidebiliriz. Oran hem parasızdır, hem de yer vardır.

— Gevazılığı biraz, nereye gideceğiz Pietrek?

— Bilmiyorum. Dünyada sevgen insanlar için yer yok.

Sokakta yüz yüze durdular. Yağmur ilhiklerine işliyordu. Üstelik rüzgâr yağmuru kırıbağ gibi çarpıyordu üzerlerine. Yoldan geçen arabalar zifos sıratıyordu, yanlarından geçenler de kendilerini iteliyorlardı. Agniyeşka:

— Söyleme öyle şeyler, dedi.

— Bir yerde okunuyorum: İnsanın en büyük şuuratı isteği, esir olmaktır. Şimdi buna inanmaya başlıyorum. Hapishaneye dönmek isteğine kapılıyorum. Hiç birşey düşünmemek, hiç bir şey için endişe etmemek. Dünyadaki her kapının üzerinde "Buraya Girilmez" levhası asılıken, hayat yaşamaya değmez. İstedikim tek şey, mahkeme hükmü giymek. Hangi maddeye göre kaç yıl ceza verilirse versinler.

Agniyeşka'nın ellerini yıkadı:

— Tekrar oraya döneceğim anlıyor musun? Beni yıllarca hepce et - tırarak bir suç işliyeceğim. Hapishaneye girmek ve orada kalmak istiyorum. Oraya girince artık bir yer aramak derdi de kalmaz, peşimizle de kimse dolamaz...

Agniyeşka:

— Geli dedi.

Onu elinden tuttu ve âdeta sürükler gibi arkasından getti. Bir takım harabelerin içine girdiler. Pietrek'in elini bırakmadan konuşmaya başladı. Tuğlalara takılıyor, çukurlara batıyor, diğer kalpa koşuyorlardı. Nihayet tenekte kutular, kırık şişeler ve tuğla parçalarından meydana gelmiş bir yığın üzerine atıverdi kendini. Pietrek'i de elinden çekmiş ve üzerine düşürmüştü. Agniyeşka onu seğlerinden yakaladı ve başını göğsüne geçerek bastırdı. Sağ eliyle de pantolonunu çözmeye başlamıştı: bir taraftan da Pietrek'in kulağına fısıldıyordu:

— Burada yapalım, olsun bitsin. Anlıyorsun mu? Ne olur vazgeçme. Benim için hiç önemli yok. İnsanlar hayvanlardan daha iyi mahluklar değil ya. Onlardan başka türlü olabileceğimizi sanmamalıyız. Başka çare yok. Bu işkeneye son vermeliyiz artık. Sonra ne olacak diye düşünme. Haydi gel şimdi, ne olur! Gel, kaçalım!

Pietrek bağırdı:

— Kalk, defol buradan! Defol, yoksa öldürürüm seni!

— Öldür. Öldür, ama sonra. Nasıl olsa daha sonra birbirtimizin yüzüne bakamayacağız. Ve huzura kavuşacağız. Nihayet huzur. Öyle yaşayabiliyoruz, değil mi? Gerçekten bir halle düşüncemiz. Düşün, ne olur! Hiç önemli yok ki, kaçma, bırakmayacağım seni. Gel. Sonra birbirtimizi unuturuz. Hiç bir şey kalmaz. Gel şimdi.

Pietrek burula elini çekti kırtarı ve geriye sıçradı. Bir an Agniyeşka'nın tepesinde durdu. Yüzlü kararını, elini toket atmamak için kaldırmıştı. Kaba bir sesle:

— Agniyeşka!

Dedi. Sonra küçükle tepesini koşarak indi. Tuğlalara, tenekeler de pesinden yuvarlanıyordu. Agniyeşka hiç kıpırdanmadan yatıyor, yağmur bardaktan boşanır gibi saçlarına, yüzüne ve göplak kalçalarına yağıyordu. Biraz sonra tektirar sokaka çıktı zaman Pietrek gümüşü. Bir kaç kış yağmurdan korunmak için bir kapı önüne sığınmış duruyordu. Arasına bağlarını uzatıp gökyüzünü kontrol ediyordu. Bir oğlan çocuğu durmadan söyleniyordu.

— Allah kahretsin, Allah kahretsin. Hep o bombaların yürütünden oldu. Onları patlatmasalardı, havaların düzeni böyle bozulmazdı.

Sanki bütün dünya su içinde kalmış ve her şey erimekteydi.

Ağrıyeşka eve geldiği zaman babasını tıpkı sabahki gibi pencere nin önünde buldu. Grzegorz muttakte uyumaktaydı, Ağrıyeşka par-döslünü çıkardı ve sedirin kenarına oturdu. Annesi gözleri kapalı yatmaktaydı. Babası konuşmaya başladı:

— Balığa çıkmadım. Bu havada nasıl çıkılır ki? Bu iş için Li-pinski'den elli ziloti de ödünç almıştım. Hiç bir işe yaramadı.

Ağrıyeşka birdenbire babasının delirmiş gibi suratını kendisine yaklaştırdığını gördü. Sanki kızını boğazlayacağını gibi bir halli vardı: cıvılcık sesıyla konuşmaya devam etti.

— Sen olmasan, muttakteki sarhoş olmasa, bey gibi yagardım ben. Bugün Pazanın tadını çıkarır, ya bir orospuya gider, ya da kafayı çekerdim. Bir gün yağmur yağıyor ve bir insanın hayati mahvulu yor. Evde oturup sanınıza hastabakıcılık etmem lazım. Bugün balığa çıkmadım, ama yarın tramvaya alırken güdeceğim yeri biliyorum ben.

Birden karısının yatmakta olduğu yatağın üzerine sıradı; bar bar bağıyordu:

— Çık şu yataktan kahpe karı! Kalk, geber, bir şeyler yap, ama değişen bir şey olsun ortada...

Ağrıyeşka yine sokağa fırladı. On yedi, on sekiz yaşlarında bir delikanlı yanına yaklaştı:

— Semsiyemin altına girmez misiniz?

Kara kara bulutlar gittikçe çatların üzerine doğru alçalıyordu.

- X -

Adam sordu:

— Fizbieta ile nerede tanıştınız?

Ağrıyeşka cevap verdi:

— Lisede beraberdik. Beraber mesun olduk. İki yıl sonra o tah-silli bıraktı. O zamandanberi görmemiştin kendisini.

— Demek ilk defa bugün kargulaştınız?

Adam Ağrıyeşkaya sigara tabakasını uzattı: artık içkinin testiriy-le başı dönmeye başlamış olan Ağrıyeşka elini uzatıp bir sigara ala-madı. Adam gülmese. Bir sigara çıkardı ve Ağrıyeşka'nın dudakla-ri arasına yerleştirdi. Kuşvevli, esmer ve kıllı elleri vardı. Ağrıyeşka anlatmaya devam etti:

— Bugün yağmurun hafiflemesini beklemek için bir kapı önüne sığındım bekliyordum. Nasıl olduysa, Fizbieta da oraya geliverdi. Ga-rip tesadüf değil mi? Firtınalı Hava, diye bir parkı vardır, hatırlar mısınız?

Adam başını salladı, Sıyah, kısa keşilmiş saçları vardı, bir bukle alını üzerine dığıyordu.

Biraz düşündükten sonra cevap verdi:

— Hayır. İhtiden söyler misiniz o parkı? Belki hatırlarım.

— Burada mı? Bu mağarada mı?

Adam Ağrıyeşka'ya biraz daha yaklaştı. Tütün ve alkol kokusuy-la yülkili nefesini Ağrıyeşka boyunca hissediyordu.

— Başka bir yere gidebiliriz.

- Ne erbi? Bir başka mağaraya mı yanı?
- Öyle bir şey söylemedim.
- Çok fena. Beri tarafın yağmur da yağıyor.
- Gökyağzına bir haber yolluyayım mu dersiniz?
- Ne yazık ki sizinle daha önce karşılaşmadık.
- Neden?
- O işi bu sabah yapmanızı rica ederdim.
- Ya şimdi?
- Şimdi de olabilir, aynı şey.
- Belki sizin için öyle.
- Sacmalamaya başladık galiba. Adam güldü, ama gözlerindeki yeşka bu bakıştan rahatsızlık duyuyordu. Adam cevap verdi:
- Sacmalasak ta ne çıkar? İnsanların çoğu aynı şekilde konuşuyor mu?
- Ya geri kalanları?
- Onları bilmem. Belki daha da aptalca konuşuyorlardır.
- Olabilir. Neyse, sizi daha önce tanımadığıma esef ettim. Lizbi-
etahın dansettiği adam kim?
- Elvardenın biri.
- Galiba sizin arkadaşınız.
- Yakınlarımdandır. Kardeşim.
- Adam bir cezbeyle tutulmuş gibi yanlarından geçen barmene işa-
ret etti.
- Agniyeşka koyu renk bir ipekyle dolan kadehlere bakıyordu. Bi-
raz önce doğru eğildi ve kadehlerde kendisinin eğri bığrdı çehresini
gördü. Hemen başını geri çekti.
- Adam :
- İpeğim..: diyordu.
- Agniyeşka kadehini aldı. Üzeri buğulu, buz gibi bir kadehi bu,
Adama sordu:
- Kimin şerefine?
- Yağmurun. Yağmur olmasa, siz Elizabeth ile karşılaşmıyacak-
tınız. Yağmur olmasa Elizabeth sizi buraya getirmiyecaktı. Yağmur ol-
masa ben sizinle tanışmıyacaktım. Niçin içinmek istemiyorsunuz?
- İçiyorum.
- Kadehini daha yukarı kaldırdı:
- Yağmurun şerefine.
- İçtiler. Barmen elindeki şişeyi parlatarak bir daha yanlarında

- belirdi. Etrafındaki kalabalık sıklığıyordu.
- Yazın nereye gidersiniz?
- Bu yaz bir yere gidip gidemeyeceğimi biliyorum. Terzini
yazmam lazım. Bu yıl takülteyi bitireceğim.
- Hangi fakülte?
- Felsefe. Hayat olaylarını doğru olarak açıklamaya uğraşan
meslek. Komik değil mi? Siz ne iş yapıyorsunuz?
- Gazeteciyim. Büttün hakikatı, gerçek halikati haber vermeye
gelmiş meslek. Komik değil mi? Üçünüz içinde, eğer yanlıyorsam,
en doğru mesleği Elizabeth seçmiş. Sadece orospuluk. Ne mucizeleri,
ne de büyük hayalleri olan meslek.
- Agniyeşka gülümseyerek cevap verdi :
- O bir meslek değil. Bir yaşayış tarzı. Açktan sağa orospuluk:
bugün bir kadının erşebileceği en yüksek alıktı seviye...
Adam etrafına baktı:
- Bu konuda yepyeni şeyler söylüyorsunuz. Halbuki hikâyeyi
göyle anlatmak adet olmuştur: "Genç bir kızdım. Bir adama aşık ol-
dum. O da... Ve saire..."
- Piti!... Hepsi iş, ideal olan, hayalleri, efsaneleri olmayan işa-
yettir.
- Hayallerden hoşlanmaz mısınız?
- Hayır.
- Sizin itediğiniz nedir?
- Unutmak. Allahın, unutmak mümkün olsaydı: Babam, ma-
halemi!...
- Adam Agniyeşka'nın kolunu tuttu ve kendine doğru çekti. Agni-
yeşka gözlerini kapattı ve ona boyun eğdi. Yumuşak bir sesle şöyle
diyordu:
- Unut... Unut... Sadece bir gün için.

- XI -

- Aptallı
Adam bunu söylerken hursundan surahı moasmor keşilmişti. Agniyeşka'nın başını saçlarından yakalayıp kaldırdı ve yüzüne iki tokat indirdi.
- Bu iyi ilk defa yapmam için başka birini bulamaz mıydın? İkiliere sarfettiğim parayla sabane bir orospuyu alıp getirebilirdim bu raya. Beynats mahlık. Bu halini gördükten sonra bile güvenemezsin sana !
- Pisanesını ayağına geçirdi ve fırıyarak çıktı yataktan. Sonra Agniyeşka'nın altındaki çarşafı kenarından yakalayıp hırsla çekti:
- Suraya bak! Sanki yatağın üstünde birini öldürmüşüm gibi. N'olacak şimdi? Üç saat sonra karım Stalinogrod'dan dönüp eve gelecek. Allah kahretsin, başka yatak çarşafı da yok. Ne söyleyeceğim ona şimdi?
- Derin bir nefes aldı.
- Hangi şeytan tuttu seni? Güzelliğine diyecek yok, usta bir orospu olmalıydın şimdiye kadar. Ne bekliyordun?
- Yağmur ve seni.
- Hay Allah müstahakını versin. Biraz önce kendime hakim olamadım afedersin, öbür dilerim. Yalnız yardım et bana. Banyoda sıcak su var. Yıkamaca çıkar mı bunlar?
- Kolayca çıkar. Çok daha kötü şeyleri bile yıkayıp temizlemek mümkündür. Işığı söndür, giyineceğim.

- Adam hırsla cevap verdi:
- Benim gözüm görmesin.
- Bir sigara yakıtı ve arkasını döndü:
- Çabuk kurusa beri. O inek gelecek ve bütün gece kavga edecek. Hâlbuki biraz olsun uyuman lazım benim. Yarın yapılacak. Bırak şurü işin var.
- Yine hırsla Agniyeşka'ya döndü:
- Ne diye bekleadin bugüne kadar söylesene! Hiç mi erkek arıyordun olmadı? Alın alacak şey değil.
- Söyledim ya: Seni bekliyordum.
- Şimdi de korkarım, seni baştan çıkardım diye benimle kavga edeceksin. Hay Allah kahretsin, adın neydi senin?
- Agniyeşka gülmeğe başladı :
- Hayır, hayır, kavga filan edecek değilim.
- Kalktı, adamın yanına gitti ve onu öptü:
- Çok minnettarım sana.
- Adın nedir senin. Hangi isimle çağıracağım seni?
- Hangisiyle istersen. «Sevgilim» diye çağırman en iyisi. Bu kelimenin hiç bir mânası yok ve herkeşe uyabilir. Kendini bile onunla çağırabilirsin. Canım, Gicim, Orosputun, Orosputuğunun, Kılıçlık Güneşim. Deha bir şurü ismi bulabilirsin. En iyisi Kılıçlık Güneşim. Yağmurda tanrıçlık birtirinizle, güneş hasreti içindeydik. İnsan her şeyi daha iyi bir hayatı özlediği için yapar. Yahut ta ahlaki bir protesto da bulunmak için. Evet! en iyisi Kılıçlık Güneş.
- Dinle beni. Sahiden çok üzgünüm. Çok kaba davrandım sana, affet beni. Bundan sonra da görmeliyiz birtiriniz. Düşünüyorum, düşünüyorum, aklım almıyor.
- Önemli değil. Yorma kafanı.
- Nasıl bulacağız?
- Hiç bulamayacağız. Sadece birtirinizle düşünürüz yeter.
- Agniyeşka yatak çarşafını yıkaı ve elini uzattı:
- Allahasmarladık. Adım Agniyeşka. Arkadaşlarına benden bahset, istersen. Şimdi yirmi zillott var bana.
- Nel
- Yirmi zillott. Takel parnas. Evet, evet. Her şey kusursuz yapılmış.
- Adam cüzdanını çıkardı:
- Belki daha fazlasına ihtiyacın vardır.
- Hayır, hayır. İlk defasında bu kadarı yeter. İyi geceler. Kar-

na sevim soyula...
HAA yağmur yağyordu. Fakel bulamadı. Boş sokaklarda yürüdü.

Sadece bir tek ışık pencere gördü.

— Saat kaç acaba diye düşündü. On iki mi? İki mi? Başı ağrıyordu. Eller parıltısının cebinde, islah seğiri altına düğün, yürüyordu. Bir yağmur birikintisinin önünde diz çöktü ve ellerini yıkadı. Kalktığı zaman gözlerinin önünde bir an ışıklar uçuştu ve

— Güllümsedi. Kendi kendine söylendi: Kader can acıca bir şey değildi. Sadece anladığım bir şey var: niçin burununu kanadı

— Bitli Oldu ve bitli arttı. Söyledikleri kader can acıca bir şey değildi. Sadece anladığım bir şey var: niçin burununu kanadı acaba? Selâm sana hayati Yarn elbette yağmur yağacak, ama hatif için sonra hava açacak. İnsanlar parıltısız dolacaklar. Ben hatif bir elbise giyip pasta salonuna, yahut Vıstılı kıyısına, ya da bu se- hırdan başka bir yere gideceğim. Şimdi her taraf kirlil. Güllümsedi ve yapıştı.

Eve gelinceye kadar bir hayli yol yürüdü. Tam kapının önüne gelince önünde, bir adam beliriyordu. Pietrek'tü bu. Ellini ust -

tu. Sokak lambasının ışığı, sıvıcındaki masdeni bir şeyi parlatıyordu, Pietrek yavaşa:

— Bir anahatlar, dedi. Sabaha kadar daha dört saat vaktimiz var.

Ağnyeska duvara yaslandı:

— Çoktanberi mi bekliyorsun.

— Şimdi saat kaç?

Pietrek saatine baktı:

— Üç.

— O anahatlar nedir?

— Bir oda buldum. Nasıl olduğunu sorma - bir mucize sayesinde.

Sabahı seyahate çıkıyor. Bir müddet orada kalabiliriz.

— Neden bu akşam gidip orada uyumuyorsun?

— Hayır. Bugüne kadar çok bekledim. Kendi kendime, orada ilk geceyi ancak seninle geçirebilirim dedim. Haydi gidelim.

— Saat yedide sabah olacak. Belki de daha erken.

Ağnyeska elini uzatıp Pietrek'in kolunu sıkı:

— Dinle Pietrek. Sana bir şey söylemek istiyorum. Belki tatsız bir şey, ama yalandan daha iyi. Başka birisi var. Uzun müddet onun- la beraberdim. Onu seviyorum. Bir aralık kavga etmişlik. İşte senin- le o sırada tanıştım... Affet beni. Eğer hırslı almak istersen, tokat- lıyabilirsin beni. Yine ona döneceğim ben.

— Al anahatları da git buradan.

Uletrek giderken gözleriyle onu takılı etti. Sis ve yağmur, adam-

larını sarıp sermiyordu; halbuki Ağnyeska onun ayak seslerini kalbinin içerisinde hissetmek istedi, ama hiçbir şey duyamadı. Pietrek, fidan gibi ince uzun boyu ile, başı önüne eğik, boş sokakta yürüdü. Sokak lambaları gölgesini çekip uzatıyor gibiydi. Ağnyeska öyle geldi ki Pietrek'in kendisi de ritübeli bir yalnızlık içerisinde bir gölge gibi kayıp gitmektedir. Tıpkı körler gibi, anahatların tutan elini hâlâ öne doğru uzatarak yürümekteydi. Bir sokak lambasının altından geçerken anahatlar periledi. Ağnyeska tınaktı. Ağnyeska boğazını sıkıyordu; sonra bağırmanın için permaklarını i-

— Ne yapıyorsun burada.

Sarhoştu ve bacakları gövdesini taşıyamıyorlardı? Kapıya tu-

tundu.

Ağnyeska sordu:

— Seninki geldi mi?

— Geldi ve gitti...

— Neden?

— Etraftan kendisine benim çok içtiğimi, hep sarhoş gezdiğimi söylüyorlar. Ben de içkiyi bırakmayacağımı söyledim. Tertemiz okşama larımı yine kocasına ihvan etmek için evine döndü. Namusu pek hafifçe zedelemişti sadece. Şimdi artık beklediğim hiç bir şey yok. Hiç hayal kurmadan bol bol içebiliyim.

Sustu. Ağnyeska:

— Ama ağlıyorsun, dedi.

— Evet, onu seviyorum. Her zaman seveceğim onu.

— Yine sustu. Ağnyeska birdenbire:

— Gregorz, tabancan yanında mı?

— Niye sordun?

— Yanında mı, onu söyle:

— Gel benimle.

— Nereye?

— Şuracta bir yere Gregorz. Bu defa şuracta bir yere. Gel, ama önce tabancanı ver.

Gregorz tabancasını uzattı. Ağnyeska ağır müdeni parçayı ce-

bine kayırdı.

— Gidelim.

Gregorz arkasından gidiyordu. Kırk elli adım yürüdüktan sonra

solta döndü ve kendilerini bombos pazar yerinin içinde buldular. Sandıklar ve çitlik sebzeler yağınlarının arasından geçtiler. Bir köpek havlaması duyuluyordu. Agniyeşka:

— Otur! dedi.

Bir sandığı ona doğru itti, kendisi de yanına oturup kolumu onun boynuna attı. Küçük bir çocukla konuşur gibi, yumuşak bir sesle:

— Grzegorz, kaç geceydi hep sen konuştum, şimdi de beni dinle. Bu memleketi işler öyle pek yakında düzelecek değil. Hepimiz, bir türlü gelmek bilmiyen bir günlük bekledik. Bugün yakında da gelmiyecek. Bir hafta sonrada gelmiyecek, bir ay, bir yıl sonra da. Beklemek zorundayız. Kuvvetli olmamız lazım. Hepsinden de önemlisi, akıllıca, yavaşmak zorundayız, eskisinden çok daha akıllıca. Aldatılmaya razı olmamalı, mücadele etmeli, bütün alçaklıklara karşı kendimizi savunmalıyız. Belki sonradan işler yoluna girecek. Beklemeye takatın var mı Grzegorz?

Grzegorz susuyordu. Nihayet şöyle dedi:

— Belki benimki geri döner.

— Agniyeşka gülümsedi:

— Sonra ne olacak? Gececekte bana belsettığın roman, ancak çocukları oyalayabilecek budalaca bir peri masalı. Ya o kadını? Belki dönecek, belki dönmeyecek. Döndüğünü farzet! Sonra? Herkes sana gamur atacak ve sızi ayıracağız. Sizi birbirinize bağlayan ve aranızda duran şeyleri konuşmaya bile fırsat bulamayacaksınız. Her zaman onu kocasını, aralarında olup bitenleri düşünecek, şimdi gününü yapıyorlardı, şimdi bunu yapıyorlardı diye yoracaksınız kafanı....

— Yeter artık, kes.

Bir müddet konuşmadılar.

Sonra Agniyeşka cebinden tabancayı çıkardı. Eminiyet mandalını ağmaya uğraştı:

— Ama bu çileyi çekecek kadar yavaşlayacak. Hepimiz daha iyi bir hayata kavuştuğumuz zaman sen bir hiç olacaksın. Sarhoş bir paçavra, hiç bir insanı olmayan bir dilenci. Senin işin bittik artık. Aramızda bir ölü gibi dolayıp duracaksın....

— Kes şu nutkunu artık! Polonyayı da nutuklar öldürdü zaten.

— Kestin, kestim. Bu sabahın itibaren uyumak istiyorum artık. Annemin huzur içinde ölmesini istiyorum. Al şu tabancayı. Eminiyet mandalı ağıdır. Şimdi yalnız bırakıyorum sen, işini gör bitir. O kadını daha fazla bekleyip, yenilmenin işkencesini devam ettirmeyecek. Ne sını artık. Hiç bir yerde iş aramayacak, kimse seni aldatmayacak. Ne devlet, ne de kadınlar. Her bakımdan rahata kavuşacaksınız. Al şunu. Agniyeşka'nın uzattığı tabancayı Grzegorz isteksiz bir tavarla aldı. Agniyeşka:

— Yalnız bir şey daha. Biliyorsun ki seni severim. Üp beul.

Grzegorz başını uzattı ve kardeşini yanından öptü. Dudakları soğuk ve katıydı. Agniyeşka başını salladı:

— Hayır, öyle değil. Senin kız kardeşin değilmişim gibi öp beni....

Dur, ben seni öpeyim.

Agniyeşka öptü.

— Grzegorz bei şey sona eriyor zamanı. Herşeyin ancak şimdi başladığını düşün. Hayatta aradığın her şey: huzur, hürriyet ve sessizlik....

Birkaç adım yürüdü, sonra koşarak pazar yerinden ayrıldı. Biraz sonra da durdu. Aradan birkaç dakika geçmişti ki, Grzegorz da cırcıp geldi.

— O işi yapamayacağımı biliyordun.

Agniyeşka onun siltti:

— Elbette biliyordun. Sadece sana, hepinizin kendi küçük hikâyelerimiz içinde ne kadar komik olduğumuzu göstermek istedim. Düşpedüz komik....

Gülmeğe başladı:

— Artık mevcut değilsin, Pietrek de değil. Sadece ölümlü mevcut, Stalinoğorod'dan gelen karısıyla beraber. Nasıl, bir kadın acaba? Aldatılan bir insan nasıl görünür acaba? Hepimiz nası görünüyoruz, neye benzeliyoruz? Hiç bir şey mevcut değil. Ne sen, ne Pazar, ne hiç kimse. Hiçbir şey yoktu. Bu şekilde düşünmek en iyisi. Ve şimdi artık hürriyet var. Kahrolası, kotrolası hürriyet.

Kahkahayla gülmeğe başladı. Daha sonra, yatağa yatıp ta amnesiyeli babasının nefes alışlarını dinlerken, hâlâ gülüyordu. Ve ona öyle geldi ki bu oda, bu şehir, bu dünya, her şey kahkahaya ile doludur ama kendisinden başka hiç kimse onu işletemektedir. Biraz sonra şafak söktü.

- XII -

Gülmeğe başladı; dersler saat seçizde başlayordu. Mutlaka gitmek üzere idi ki içeriden Zavadski çıktı. Yüzünde ciddi bir ifade

vardı; parmağını dudakına götürdü:

— Sussss. Hala uyuyor.

— Uyuyun kim?

— Marlaya... misanım.

— Geldi mi?

— Baben söylemedi mi?

— Hayır. Dün gece eve çok geç geldim.

Ağniyeşka'nın yorgun gözlerine baktı ve böbürlenerek gültünse-

di.

— Dün geldi. Dün gece.

Saadet dolu bir ifade belirledi yüzünde.

— Onun için söylenenlerin hepsi yalansız. Ekratımızdaki insan-

ların işgüzarlığı olmasa, yaşanmak daha kolay olurdu. Sesini çıkarınca,

galiba kalktı. Gerezgor'la ben burada holde yattık.

Mutfaka girdiler. Arkası dönük bir kız, oturmuş saçlarını tarı-

yordu. Zavadski:

— Marlaya, bak işte sana bahsettiğim Ağniyeşka.

Kız başını çevirdi ve Ağniyeşka derin bir seğirlik geçirdi. Bu

kız, Pietrekle beraber pırsınalı adamın odasında görüldüğü kızın, tı

kendisiydi. İçinden «O zaman daha matür görünüyordun.» diye

söylendi, «demek gözlerin, tıpkı tahmin ettiğim gibi, bronz rengiy-

miş.» Sonra kızla konuştu:

— Günaydın. Anlaşıyor ki hepimiz aynı gemideyiz.

Marla geçirerek kaşlarını kaldırdı:

— Fakat birbirinizle tanışıyoruz ki.

— Ziyam yok. Tanışacağız ve birbirimize yardım edeceğiz.

Zavadski söze karşılı:

— Bu hafta evleniyoruz. Herkes muameleye başlayacak. Bu

kadar ayrı kaldığımız yeter. Biziz tebrlik et.

Yüzü saadetle parlıyordu. Ağniyeşka:

— İkinizi de tebrlik ederim. Bilhassa seni. Çok üzünth çektin.

Halbuki bak işte! Ferizlet her zaman mülkâtım görür. Ne olursa olsun,

hayat ancak o sayede yürüyor. Şimdilik hoşça kalın. Benim derse

yetişmem lazım.

Zavadski ve Marla güllere kendisine baktılar. Ağniyeşka ba-

şıyla selâm verdi. Çantasını almak için odasına döndü. Babası yine

pencerenin önünde durmuş sokakı seyrediyordu. Ağniyeşka'yı görün-

ce söylenmeye başladı:

— Buluntlar yine yükükl. Bütün hafta yağmur yağacak. Allahım,

Allahım, bugün pazar olsaydı.